

Attica Economic Review

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

«Ισχυρή ανάκαμψη, εν μέσω διαταραχών από την αγορά ενέργειας»

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος
2. Ειδικό θέμα: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ
3. Διεθνές περιβάλλον
4. Οικονομικό κλίμα
5. Βραχυχρόνιοι δείκτες
6. Δημοσιονομικά
7. Τραπεζικά
8. Ενέργεια, υποδομές, περιβάλλον

- Εν μέσω ισχυρών ρυθμών οικονομικής ανάκαμψης στις **μεγαλύτερες οικονομίες** παγκοσμίως στο πρώτο μισό του 2021, στο τρίτο τρίμηνο ενισχύθηκε η αβεβαιότητα και μεταβλητότητα των προσδοκιών. Αυτό συνδέεται τόσο με τα **επιδημιολογικά δεδομένα**, τα οποία εξακολουθούν να προκαλούν ανησυχία τον Σεπτέμβριο σε πολλές οικονομίες, χωρίς ωστόσο ιδιαίτερη κλιμάκωση, όσο και με τις **καλπάζουσες ενεργειακές τιμές διεθνώς**.
- Η βελτίωση **στο οικονομικό κλίμα** ανακόπηκε το δίμηνο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου, αν και παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα. Αντίστοιχα, ο **όγκος διεθνούς εμπορίου** κατέγραψε μικρή υποχώρηση τον Αύγουστο. Οι **διεθνείς κεφαλαιαγορές** σε Ευρώπη και ΗΠΑ αποτυπώνουν ένα ιδιαίτερα επιφυλακτικό κλίμα, με ανακοπή της ανοδικής τους τάσης και υψηλή μεταβλητότητα.
- Οι πολύ υψηλές **διεθνείς τιμές ενεργειακών αγαθών** επιβαρύνουν σημαντικά το μεταφορικό κόστος, εντείνουν την αβεβαιότητα για την ομαλότητα στις αλυσίδες παραγωγής και τους κινδύνους για πληθωριστικές πιέσεις. Οι **διεθνείς τιμές πετρελαίου** αυξήθηκαν περαιτέρω τον Σεπτέμβριο. Οι **τιμές εμπορευμάτων** υποχώρησαν ήπια για τέταρτο συνεχόμενο μήνα, παραμένοντας ωστόσο σε πολύ υψηλά επίπεδα.
- Στις **θετικές εξελίξεις**, οι συνθήκες άφθονης παγκόσμιας ρευστότητας, ένεκα των συνεχιζόμενων επεκτατικών νομισματικών και δημοσιονομικών πολιτικών, εξακολουθούν να διατηρούν σε πολύ χαμηλά επίπεδα το κόστος ιδιωτικού και δημόσιου δανεισμού. **Πρόδρομοι δείκτες** της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, όπως ο CLI, συνεχίζουν να βελτιώνονται με ήπιο ρυθμό. Μεταξύ των **προκλήσεων**, στον απόηχο της πανδημίας, καταγράφεται η διαχείριση του σημαντικά αυξημένου δημοσίου χρέους πολλών ανεπτυγμένων οικονομιών, στις οποίες οι αποδόσεις των κρατικών χρεογράφων αυξήθηκαν τον Σεπτέμβριο.

- Στην Ελλάδα η **ένταση της πανδημίας** παρέμεινε υψηλή τον Σεπτέμβριο, χωρίς όμως να κλιμακωθεί περαιτέρω. Ακολούθως, η λήψη τοπικών περιοριστικών μέτρων ήταν περιορισμένη, συμβάλλοντας στη διαφαινόμενη **ισχυρή αύξηση της τουριστικής κίνησης** για ακόμα ένα μήνα. Από την άλλη πλευρά, η έντονη άνοδος των **τιμών των ενεργειακών προϊόντων** επενέργησε αρνητικά στις προσδοκίες των καταναλωτών και στη Βιομηχανία. Αυτές οι τάσεις υπερίσχυσαν της βελτίωσης των προσδοκιών σε Υπηρεσίες και Κατασκευές, με αποτέλεσμα την επιδείνωση του Οικονομικού Κλίματος, ύστερα από ένα διάστημα πολλών μηνών στο οποίο ο δείκτης ενισχυόταν σχεδόν συνεχώς.
- Ευρύτερα, στους **βραχυχρόνιους δείκτες δραστηριότητας** αποτυπώνονται ισχυρές ανοδικές τάσεις και στην αρχή του τρίτου τριμήνου, με αντίστοιχο αντίκτυπο στην απασχόληση και τη ζήτηση. Αυτές οι εξελίξεις αφορούν και στο εξωτερικό ισοζύγιο, κυρίως λόγω του Τουρισμού, όμως εν μέρει αναχαιτίζονται επειδή μεγάλο μέρος της ενισχυμένης ζήτησης αφορά σε εισαγωγές.
- Η **αντιμετώπιση του επιδημιολογικού ζητήματος** αναμένεται να αποτελέσει πηγή νέων προκλήσεων προσεχώς, ενόψει του φθινοπώρου, π.χ. ως προς τους όρους λειτουργίας των επιχειρήσεων σε ορισμένους κλάδους, καθώς και ορισμένων κοινωνικών υπηρεσιών (π.χ. υγεία, εκπαίδευση). Πρόσθετο σχετικό ζήτημα, με επιδράσεις που είναι πρόωρο να εκτιμηθούν, θα αποτελέσουν οι ιδιαίτερα αυξημένες τιμές της ενέργειας και βασικών προϊόντων. Ήδη έχουν αναγγελθεί σχετικές παρεμβάσεις πολιτικής, οι οποίες είναι πιθανό να διευρυνθούν, εφόσον οι τιμές παραμείνουν ψηλά για μεγάλο διάστημα.
- Στα **δημόσια οικονομικά**, πλέον σημαντικές θα είναι οι εξελίξεις σχετικά με την εκκίνηση και υλοποίηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης, σε συνδυασμό με τις συνοδευτικές μεταρρυθμίσεις.
- Στο **τραπεζικό σύστημα** επιταχύνθηκε η άνοδος των ιδιωτικών καταθέσεων, ενώ επιβραδύνθηκαν οι νέες πιστώσεις. Το δεύτερο τρίμηνο του 2021 καταγράφηκε εντυπωσιακή μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ), κυρίως μέσα από τιτλοποιήσεις και πωλήσεις σχετικών χαρτοφυλακίων.
- Το **ειδικό θέμα του δελτίου** αφορά σε μελέτη του IOBE για την ελληνική κεφαλαιαγορά, με προτάσεις ενίσχυσής της και εκτίμηση των οικονομικών επιδράσεών τους.

2. Ειδικό θέμα

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Γιατί είναι κρίσιμη η ενδυνάμωση της κεφαλαιαγοράς;*

Μεγάλο αποταμιευτικό και επενδυτικό κενό

Τραπεζο-κεντρική χρηματοδότηση

Θετική συσχέτιση μεταξύ αποταμίευσης και μεγέθους κεφαλαιαγοράς

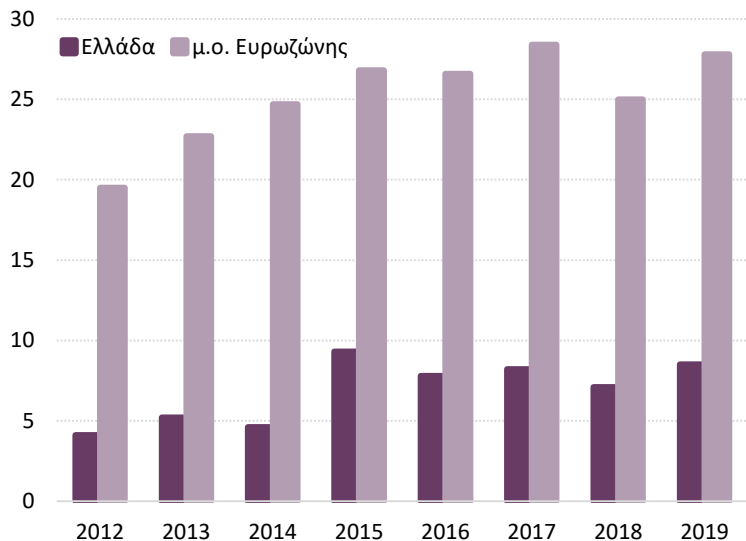
Θετική συσχέτιση μεταξύ μεγέθους κεφαλαιαγοράς και κατά κεφαλήν ΑΕΠ

*Το ειδικό θέμα βασίζεται σε πρόσφατη μελέτη του IOBE, με τίτλο «Εκτίμηση επιδράσεων προτάσεων για την ανάπτυξη της κεφαλαιαγοράς»

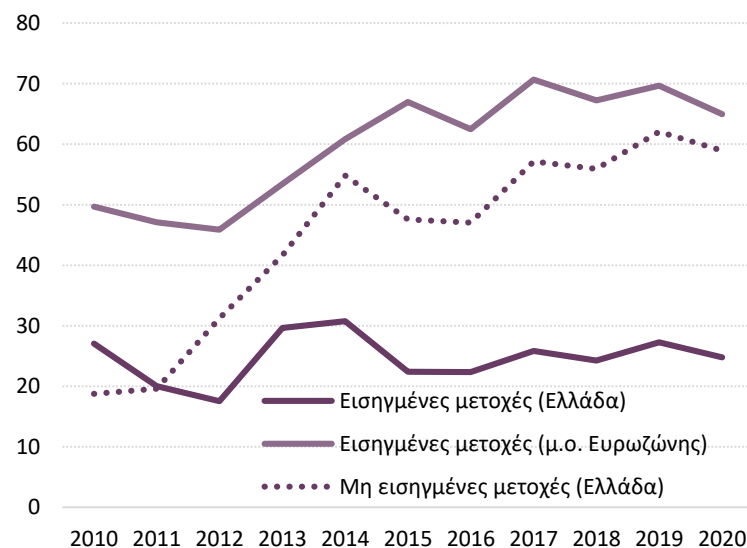
Κομβικό να τονωθούν αμφότερες οι πλευρές εγχώριας ζήτησης και προσφοράς επενδυτικών επιλογών

Μεγάλο περιθώριο ανάπτυξης της ζήτησης και προσφοράς

Αξία επενδύσεων νοικοκυριών σε εισηγμένες μετοχές και επενδυτικά κεφάλαια, ως % του ΑΕΠ

Αξία μετοχικού κεφαλαίου στο σύνολο της οικονομίας, ως % του ΑΕΠ

Πηγές: Eurostat, IOBE (2021)

- Τα ελληνικά νοικοκυριά συμμετέχουν σε μικρό μόνο βαθμό σε επενδύσεις στην κεφαλαιαγορά
- Η συνολική αξία των ελληνικών μη εισηγμένων επιχειρήσεων αυξήθηκε ως ποσοστό του ΑΕΠ την τελευταία δεκαετία, σε αντιδιαστολή με την αξία των εισηγμένων

Η Επιτροπή Εμπειρογνομώνων του Υπουργείου Οικονομικών κατέθεσε προτάσεις σε 5 άξονες τον Οκτώβριο του 2020

1. ΑΥΞΗΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

2. ΑΥΞΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΑΓΟΡΑΣ, ΘΕΣΜΙΚΕΣ &
ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

4. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟΥ
ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

5. ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Εν συνεχεία, η ανάλυση επικεντρώνεται στην ποσοτικοποίηση της επίδρασης ενδεικτικών προτεινόμενων μέτρων που περιλαμβάνονται στους δύο πρώτους άξονες της έκθεσης της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων – μέτρων με στόχο την ενίσχυση της ζήτησης και προσφοράς επενδύσεων

Πηγή: Επιτροπή Εμπειρογνομώνων ΥΠΟΙΚ (Οκτώβριος 2020), Προτάσεις για την στρατηγική ανάπτυξης της ελληνικής κεφαλαιαγοράς

Ενίσχυση της ζήτησης επενδύσεων μέσω της αγοράς κεφαλαίων

- Θέσπιση ειδικού ατομικού επενδυτικού λογαριασμού με παροχή φορολογικής ελάφρυνσης σε νοικοκυριά που επενδύσουν σε αυτόν
- Παροχή φορολογικής ελάφρυνσης ιδιωτών για συμμετοχή σε εισηγμένα επενδυτικά ταμεία

Ενίσχυση της προσφοράς επενδυτικών επιλογών

- Κάλυψη μέρους του κόστους εισαγωγής μετοχών και ομολόγων μιας εταιρείας στο χρηματιστήριο
- Επιδότηση κόστους παραμονής των εταιρειών σε οργανωμένη αγορά
- Κατάργηση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου μέσω του χρηματιστηρίου
- Κατάργηση φόρου τοκομεριδίων εταιρικών ομολόγων

Τι επιτυγχάνεται με τις προτεινόμενες παρεμβάσεις

Ισορροπία μεταξύ ιδίων προς ξένα κεφάλαια μέσα από τόνωση των πρώτων

Εθνική συμμετοχή στα οφέλη της ανάπτυξης

Σημαντικά παράπλευρα οφέλη στην ποιότητα του επιχειρείν

Προοπτική δυναμικής ανάπτυξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων

- ✓ Αντλούνται νέα κεφάλαια τα οποία προσανατολίζονται σε παραγωγικές επενδύσεις
- ✓ Η ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων συνάδει με καλές διεθνείς πρακτικές και δημιουργεί συνέργειες με τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης
- ✓ Η εισαγωγή και ανάπτυξη μιας εταιρείας σε οργανωμένη αγορά:
 - βελτιώνει τις επιδόσεις στα κριτήρια βιωσιμότητας (περιβάλλον, κοινωνία, διακυβέρνηση – ESG)
 - προάγει τη διαφάνεια, εξωστρέφεια και δυνατότητα μεγέθυνσης των εταιρειών, ειδικά των ΜμΕ
 - δημιουργεί ευκαιρίες χρηματοδότησης για επιχειρήσεις σε δυναμικά ανερχόμενους κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως τεχνολογία, ενέργεια, καινοτόμα μεταποίηση, Έρευνα & Ανάπτυξη, περιβάλλον
- ✓ Τα μέτρα στην πλευρά της ζήτησης δίνουν την ευκαιρία στα ελληνικά νοικοκυριά να καταστούν συμμετοχα στην οικονομική ανάκαμψη

Βασικές πηγές που καθορίζουν το **άμεσο δημοσιονομικό κόστος** εφαρμογής των προτεινόμενων κινήτρων:

Δημοσιονομικό κόστος από:

Φορολογικά κίνητρα στη ζήτηση
Επιδότηση ΑΔΠ & έκδοσης ομολόγου
Επιδότηση παραμονής σε οργανωμένη αγορά
Κατάργηση φόρου στα τοκομερίδια ομολόγων
Κατάργηση φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου

Δημοσιονομικό όφελος από:

Αυξημένα έσοδα από το φόρο στις συναλλαγές

...αλλά τα οφέλη των μέτρων είναι ιδιαίτερα σημαντικά σε σχέση με το κόστος τους

Σε ένα **συντηρητικό σενάριο** 5-ετούς ταυτόχρονης εφαρμογής κινήτρων σε ζήτηση και προσφορά...

Άμεσες επιδράσεις

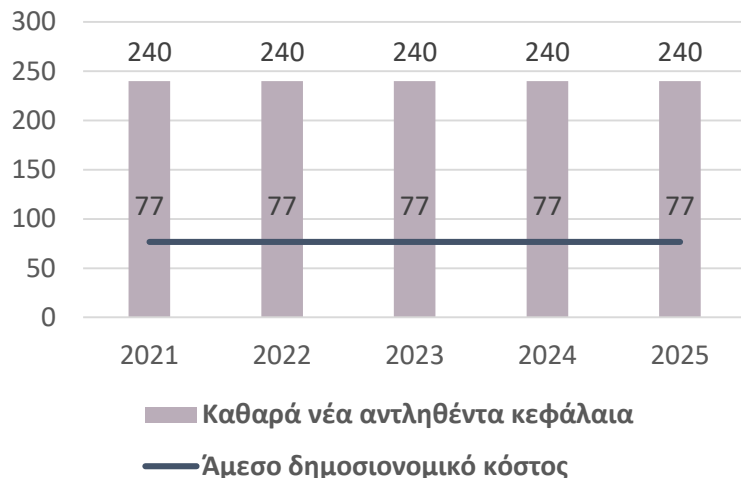
- Το άμεσο όφελος από τις καθαρές νέες επενδύσεις στην οικονομία εκτιμάται υπερδιπλάσιο του άμεσου δημοσιονομικού κόστους.
- Με σωρευτικό δημοσιονομικό κόστος εφαρμογής των κινήτρων ζήτησης περί το €0,5 δισεκ. αναμένονται καθαρές νέες επενδύσεις πλέον του €1,0 δισεκ.

Μακροοικονομικές επιδράσεις

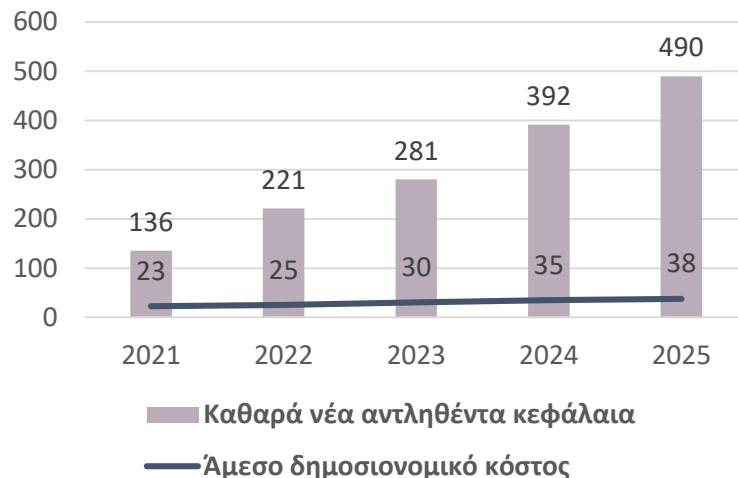
- Κάθε 1 ευρώ δημοσιονομικού κόστους για την εφαρμογή των κινήτρων μπορεί να συντελέσει σε σωρευτική αύξηση του πραγματικού εθνικού εισοδήματος κατά τουλάχιστον 4 ευρώ σε βάθος 5-ετίας
- Ο συντελεστής απόδοσης από τη χρήση δημοσίων πόρων για τα συγκεκριμένα κίνητρα αυξάνεται περαιτέρω σε βάθος χρόνου
- Η απασχόληση μπορεί να αυξηθεί από 5 έως και 8 χιλ. θέσεις εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας, κατά μέσο όρο την πρώτη 10-ετία

Εκτίμηση των άμεσων επιδράσεων σε ένα ενδεικτικό σενάριο

Κίνητρα από την πλευρά της ζήτησης (σε € εκατ.)

Κίνητρα από την πλευρά της προσφοράς (σε € εκατ.)

Πηγή: IOBE (2021)

- Κίνητρα στη ζήτηση: με ετήσιο δημοσιονομικό κόστος εφαρμογής των κινήτρων ζήτησης περί τα €77 εκατ. κατά μέσο όρο κάθε έτος, αναμένονται καθαρές νέες επενδύσεις €240 εκατ. κάθε έτος.
- Κίνητρα στην προσφορά: με μέσο ετήσιο δημοσιονομικό κόστος εφαρμογής των κινήτρων ζήτησης περί τα €30 εκατ. κατά μέσο όρο κάθε έτος, αναμένονται καθαρές νέες επενδύσεις περί τα €304 εκατ. κάθε έτος.

- Προτείνονται **κίνητρα ταυτόχρονης τόνωσης της ζήτησης και προσφοράς επενδύσεων** στην κεφαλαιαγορά
- Εξετάζονται διαφορετικά σενάρια σε σχέση με την επίδρασή τους σε νέα επενδυτικά κεφάλαια
- Εκτιμάται ότι με σωρευτικό δημοσιονομικό κόστος περί το €0,5 δισεκ. στην 5-ετία, δημιουργούνται νέες επενδύσεις έως και €1,6 δισεκ. στην ίδια 5-ετία και **πολλαπλασιαστικά οφέλη για την πραγματική οικονομία** σε βάθος 20-ετίας
 - Ενδεικτικά, εκτιμάται ότι το **πραγματικό ΑΕΠ** μπορεί να τονωθεί έως 0,5 π.μ. και να παραμείνει υψηλότερο κατά 0,2-0,3 π.μ. έως το 2040
- Η **απασχόληση** σε ισοδύναμους όρους πλήρους απασχόλησης μπορεί να αυξηθεί από 5 έως και 8 χιλιάδες θέσεις απασχόλησης υψηλής παραγωγικότητας, κατά μέσο όρο την πρώτη 10-ετία

3. Διεθνές περιβάλλον

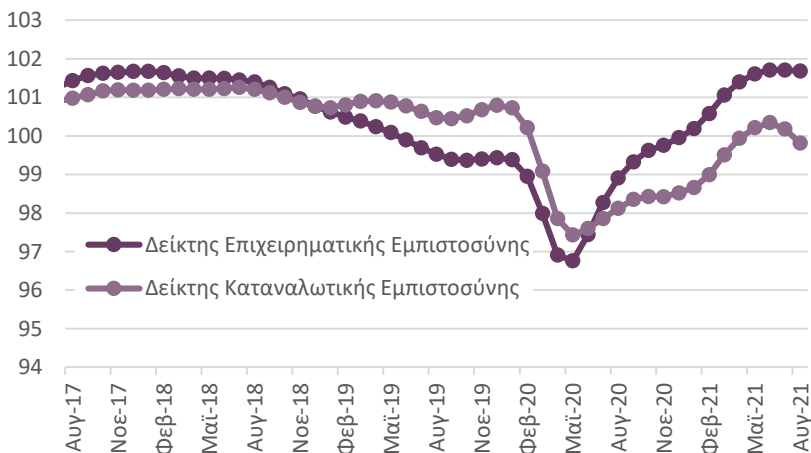
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

«Ισχυρή ανάκαμψη, εν μέσω διαταραχών από την αγορά ενέργειας»

Εξασθένηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης παγκοσμίως, σταθεροποίηση οικονομικού κλίματος στην Ευρώπη

Υποχώρηση στο δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης, ενώ η επιχειρηματική εμπιστοσύνη διατηρείται σε υψηλά επίπεδα παγκοσμίως τον Αύγουστο

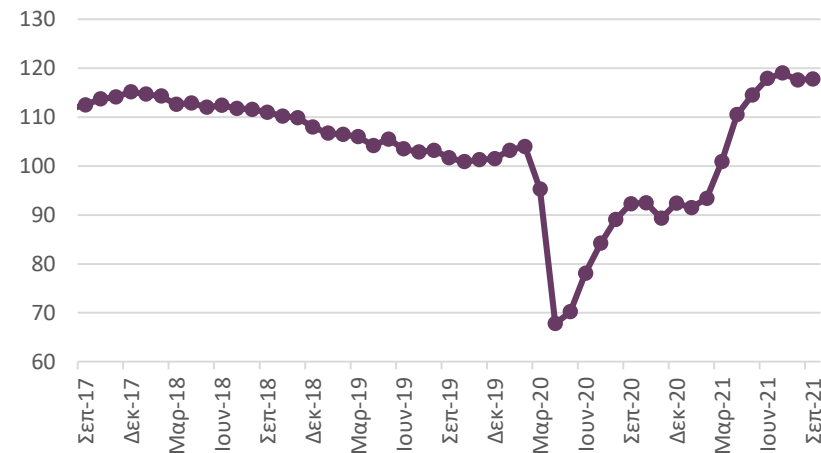
Δείκτες Οικονομικού κλίματος χωρών ΟΟΣΑ
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2008-2020 = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 8/2021

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ευρωζώνη κινείται σταθεροποιητικά τον Σεπτέμβριο, στις 117,8 μονάδες

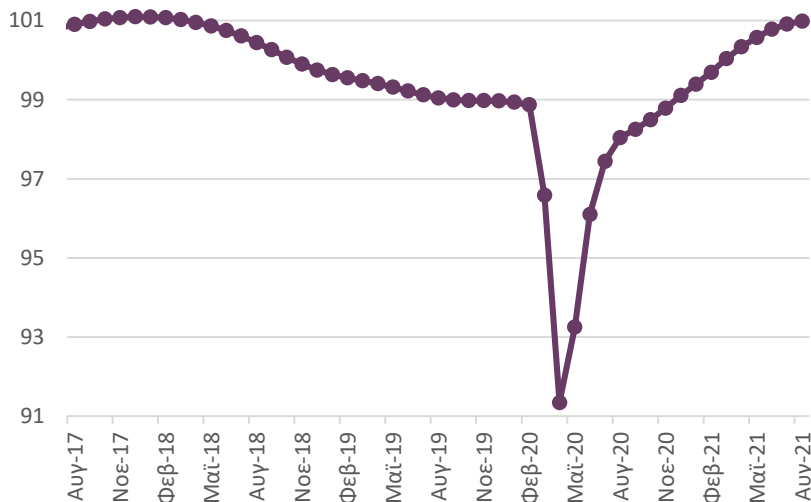
Δείκτες Οικονομικού κλίματος της Ευρωζώνης
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2000-2019 = 100)

Πηγή: DG ECFIN, έως 9/2021

Συνέχισε την ήπια ανοδική του πορεία ο CLI τον Αύγουστο (+0,1%)

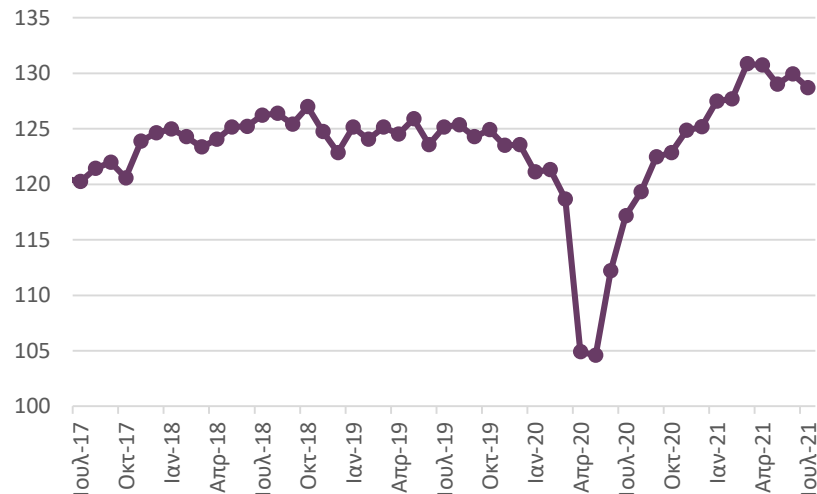
Σύνθετος πρόδρομος δείκτης ΟΟΣΑ (CLI)
(Μακροχρόνιος μέσος όρος = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 8/2021

Πτώση του όγκου διεθνούς εμπορίου τον Αύγουστο (-0,9%)

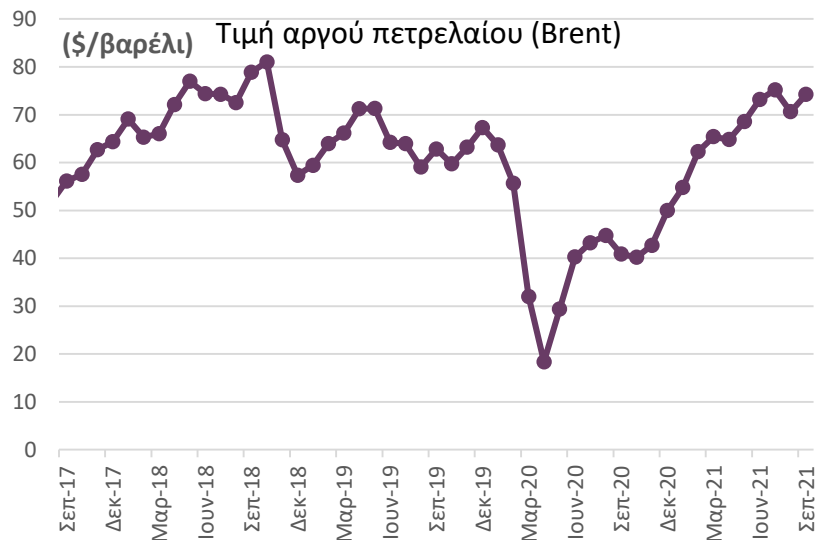
Παγκόσμιος Δείκτης Όγκου Εμπορίου (CPB)
(εποχικά διορθωμένα στοιχεία, 2010=100)

Πηγή: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, έως 7/2021

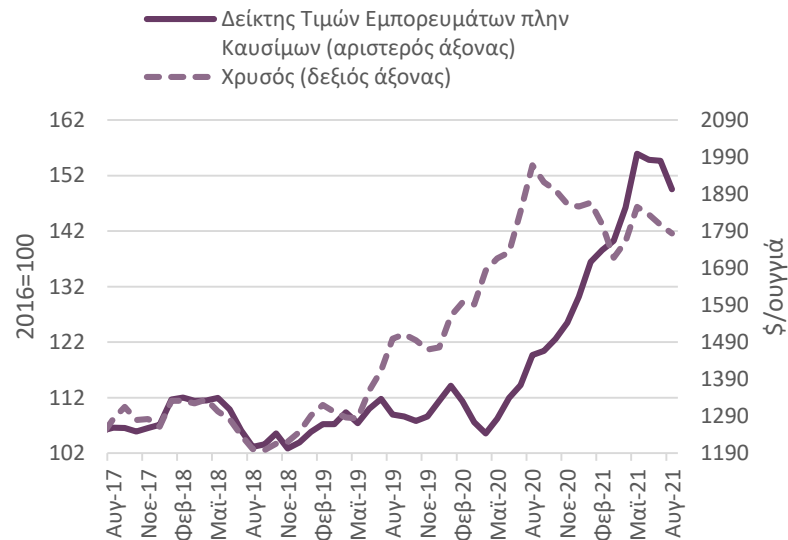
Η τιμή του πετρελαίου κινείται εκ νέου ανοδικά, ενώ στα εμπορεύματα καταγράφεται ήπια διόρθωση

Άνοδος της τιμής του πετρελαίου κατά 4,9% τον Σεπτέμβριο, στα \$74,2/βαρέλι

Πηγή: U.S. Energy Information Administration, έως 9/2021

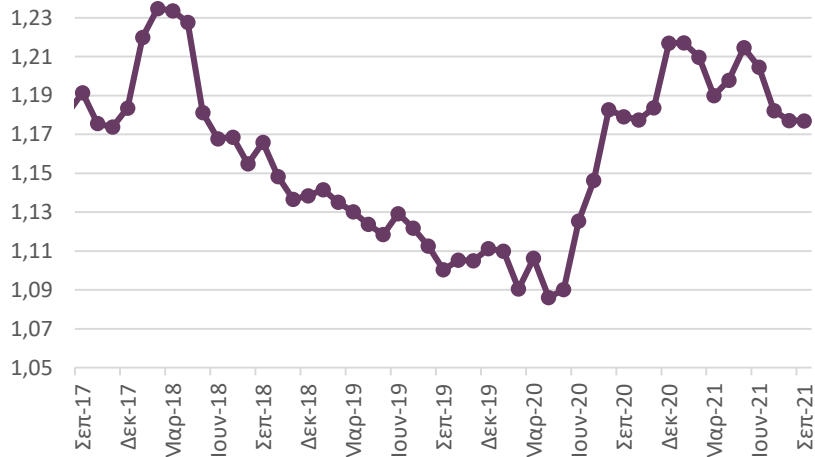
Πτώση της τιμής του χρυσού τον Αύγουστο, στα 1.784 \$/ουγγιά (-1,3%), και στο δείκτη τιμών λοιπών εμπορευμάτων (-3,3%)

Πηγή: ΔΝΤ, Commodity data portal, έως 8/2021

Σχεδόν αμετάβλητη η ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου τον Σεπτέμβριο, στα 1,18 \$/€

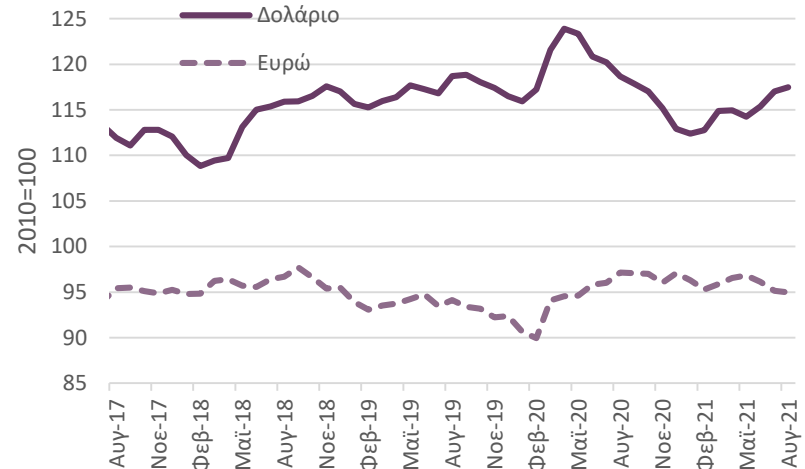
Ισοτιμία ευρώ/δολαρίου

Πηγή: ΕΚΤ, έως 9/2021

Μικρή ισχυροποίηση του δολαρίου και εξασθένηση του ευρώ σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους τον Αύγουστο

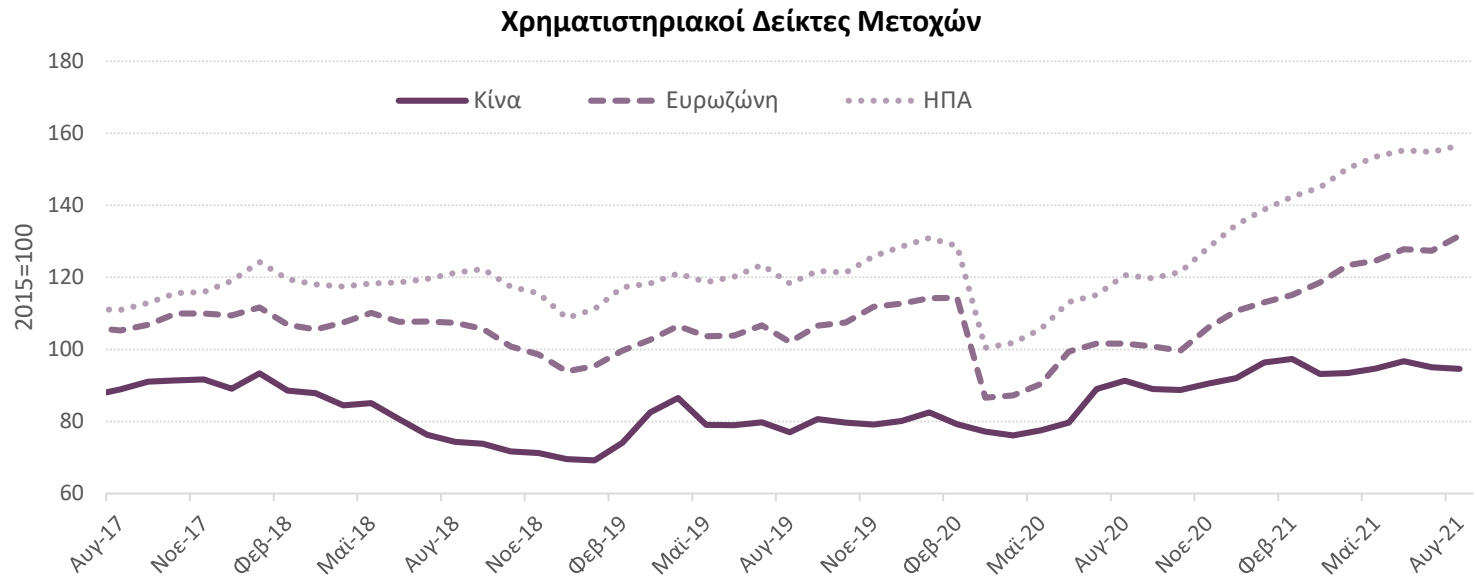
Δείκτης πραγματικής σταθμισμένης ισοτιμίας

Πηγή: Bank for International Settlements, έως 8/2021

Ήπια πτωτικά κινούνται οι διεθνείς κεφαλαιαγορές σε Ευρώπη και ΗΠΑ

Πτώση σε ΗΠΑ (-0,9%) και Ευρωζώνη (-0,6%), άνοδος σε Κίνα (+3,8%)

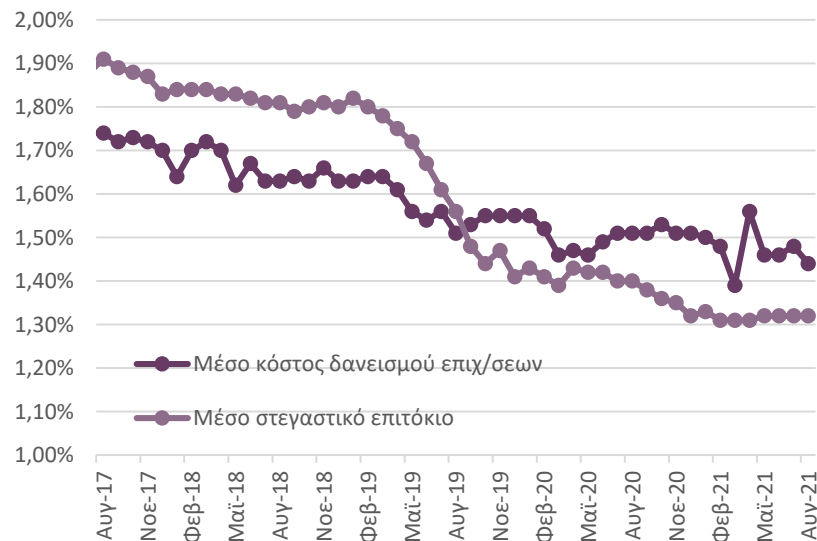
Πηγή: ΟΟΣΑ, μηνιαίος μέσος όρος τιμών κλεισίματος γενικών δεικτών, έως 9/2021

Χαμηλά παραμένει το κόστος χρηματοδότησης στην Ευρωζώνη. Αύξηση αποδόσεων των κρατικών ομολόγων.

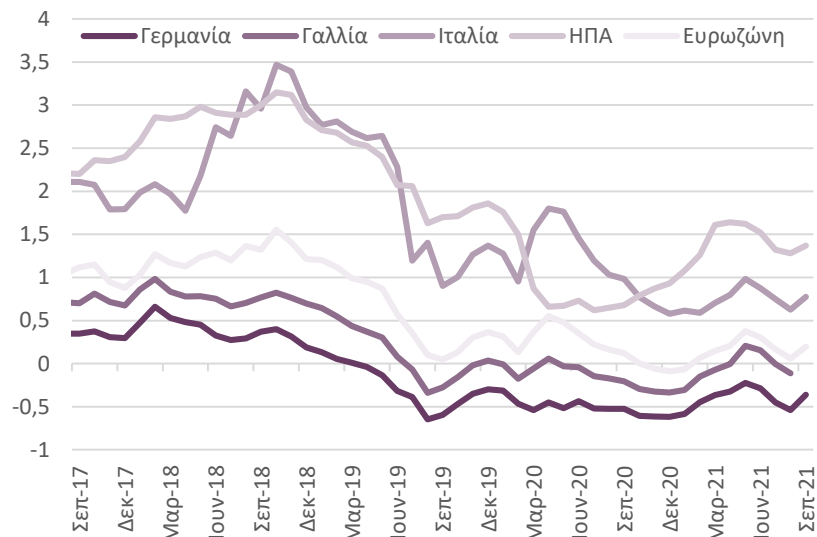
Το κόστος δανεισμού στην Ευρωζώνη τον Αύγουστο κινήθηκε πτωτικά για τις επιχειρήσεις, ενώ παρέμεινε αμετάβλητο για τα στεγαστικά δάνεια

Ανοδικά κινούνται οι αποδόσεις των 10-ετών κρατικών ομολόγων σε Ευρώπη και ΗΠΑ τον Σεπτέμβριο

Τραπεζικά επιτόκια δανεισμού στην Ευρωζώνη

Αποδόσεις 10-ετών κρατικών ομολόγων

Πηγή: ΕΚΤ, έως 8/2021

Πηγή: ΟΟΣΑ και ΕΚΤ, έως 9/2021. Σημείωση: Τα στοιχεία για τη Γαλλία είναι έως 8/2021

Σύνοψη – Διεθνές Περιβάλλον

- Η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** σημειώνει κάμψη παγκοσμίως τον Αύγουστο, ενώ το **οικονομικό κλίμα** παραμένει σχεδόν αμετάβλητο τον Σεπτέμβριο στην Ευρώπη.
- Το **διεθνές εμπόριο** σημειώνει κάμψη τον Ιούλιο, ωστόσο εξακολουθεί να παραμένει κοντά στα ιστορικά υψηλά επίπεδα.
- Άνοδος στην τιμή του **πετρελαίου** τον Σεπτέμβριο, κάμψη τιμών στα υπόλοιπα εμπορεύματα (πλην καυσίμων) και στην τιμή του **χρυσού** τον Αύγουστο.
- Σταθεροποιείται το **ευρώ** τον Σεπτέμβριο σε σχέση με το δολάριο.
- Το **κόστος κεφαλαίου** παραμένει χαμηλό για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στην Ευρωζώνη. Άνοδο σημειώνουν, ωστόσο, οι αποδόσεις των 10-ετών ομολόγων σε Ευρώπη και ΗΠΑ.
- Οι **κεφαλαιαγορές** παρουσίασαν μικρή πτώση σε ΗΠΑ και Ευρώπη, ενώ άνοδο σημείωσε αυτή της Κίνας.

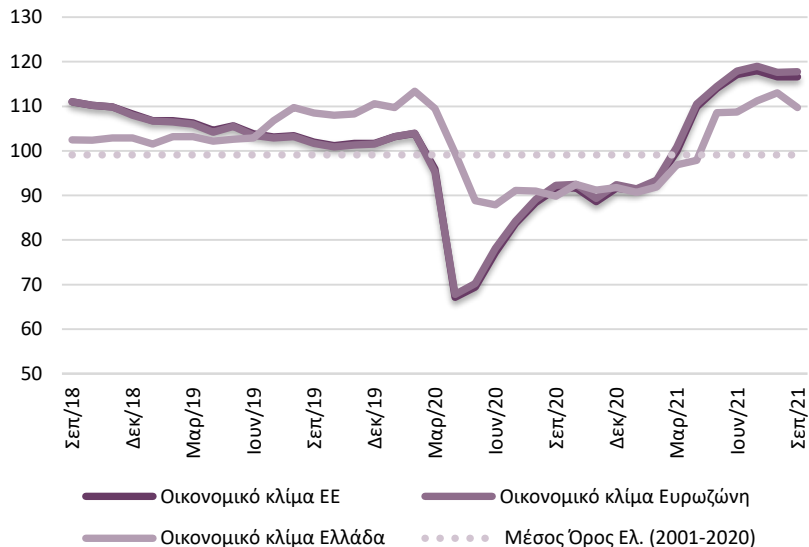
4. Οικονομικό κλίμα

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

«Ισχυρή ανάκαμψη, εν μέσω διαταραχών από την αγορά ενέργειας»

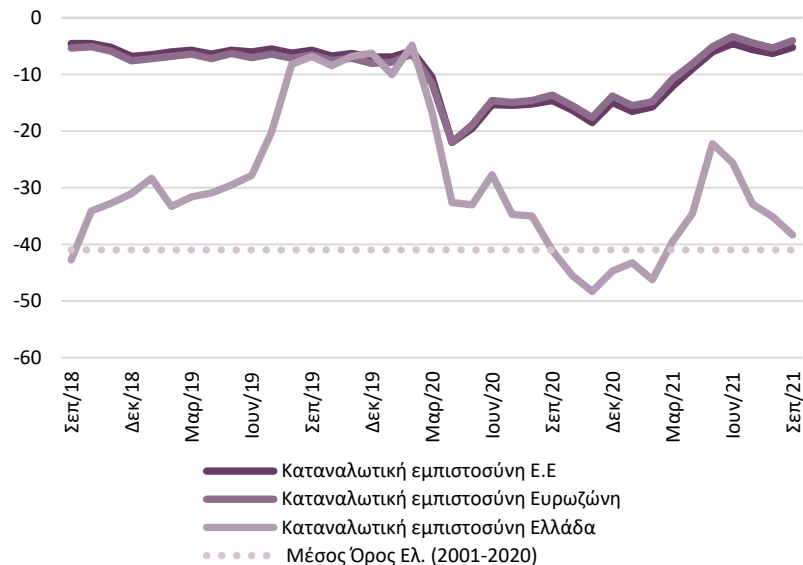
Μικρή επιδείνωση οικονομικού κλίματος, με παράλληλη νέα κάμψη καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Επιδείνωση των προσδοκιών σε Βιομηχανία, έντονη βελτίωση σε Κατασκευές και ηπιότερη σε Υπηρεσίες και Λιανικό εμπόριο

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος υποχώρησε τον Σεπτέμβριο, στις 109,7 μονάδες, έναντι 113,0 μονάδων τον Σεπτέμβριο και 89,8 μονάδων πέρυσι.

...με το δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης να υποχωρεί ελαφρά, για τέταρτο μήνα

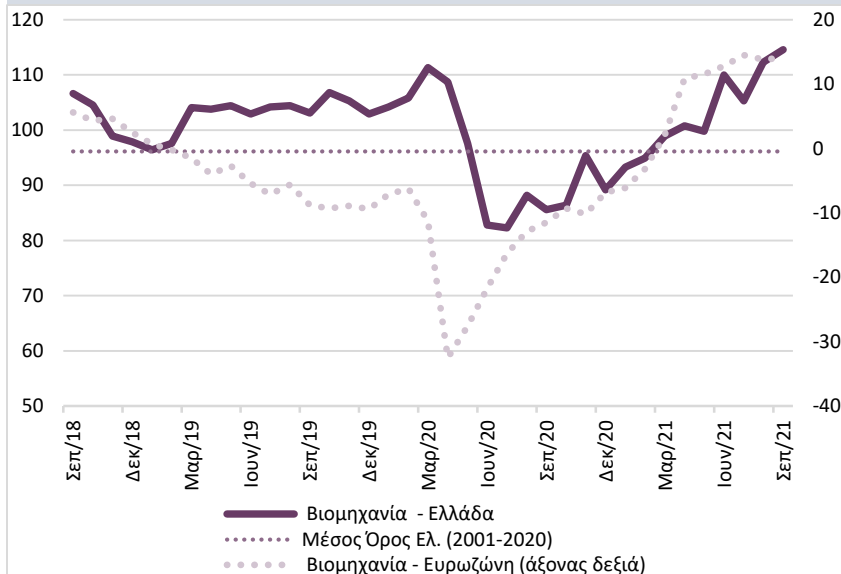

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης υποχώρησε ήπια τον Σεπτέμβριο και διαμορφώθηκε στις -38,3 μονάδες, από -35,1 τον προηγούμενο μήνα, ήπια υψηλότερα από την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (-41,0 μονάδες).

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 9/2021

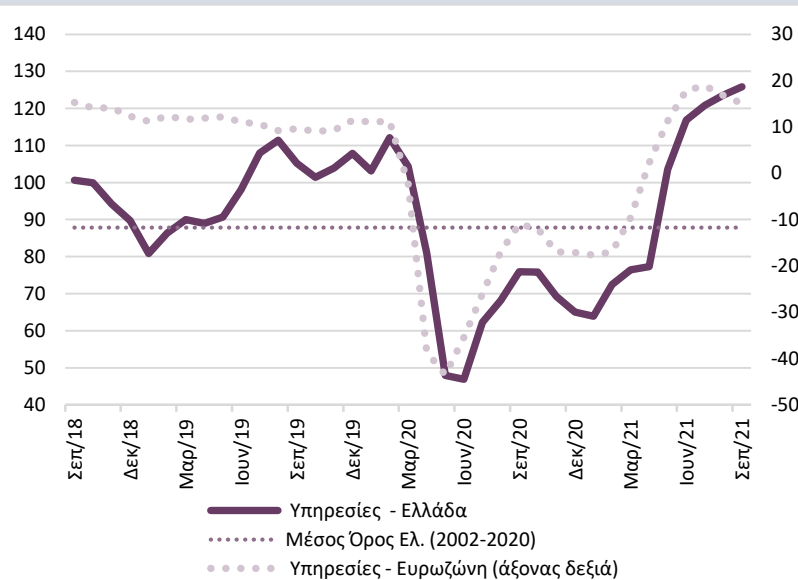
Περαιτέρω ενίσχυση επιχειρηματικών προσδοκιών σε Υπηρεσίες, μικρή υποχώρηση στη Βιομηχανία

Επιδείνωση στις προσδοκίες στη Βιομηχανία, από εξασθένηση εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση και κλιμάκωση αποθεμάτων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** υποχώρησε στις 106,9 (από 114,6 τον Αύγουστο) μονάδες, επίπεδο πολύ μεγαλύτερο από το αντίστοιχο περυσινό (86,4 μον.).

Μικρή βελτίωση στις επιχειρηματικές προσδοκίες στις Υπηρεσίες, από έντονη ζήτηση για την τρέχουσα περίοδο

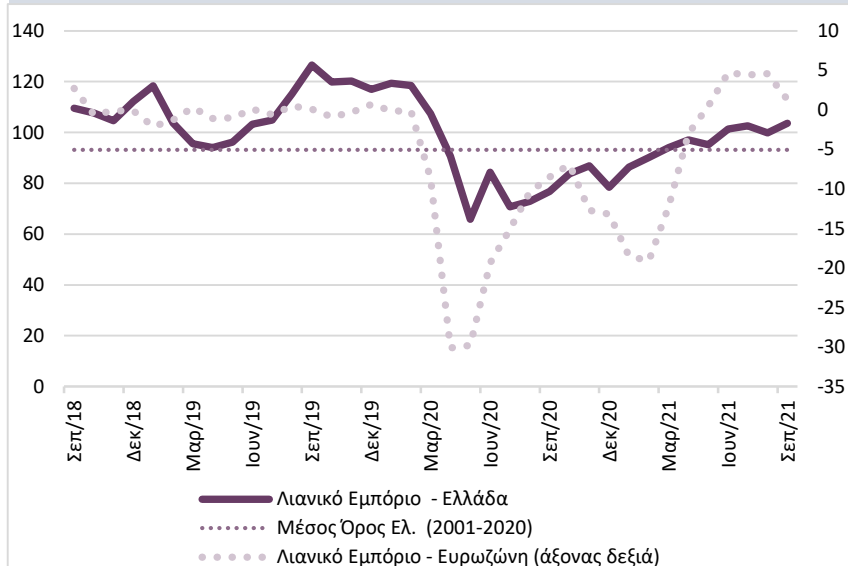

Νέα ενίσχυση στο Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** τον Σεπτέμβριο, στις 125,8 μονάδες, από 123,6 τον Αύγουστο.

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 9/2021

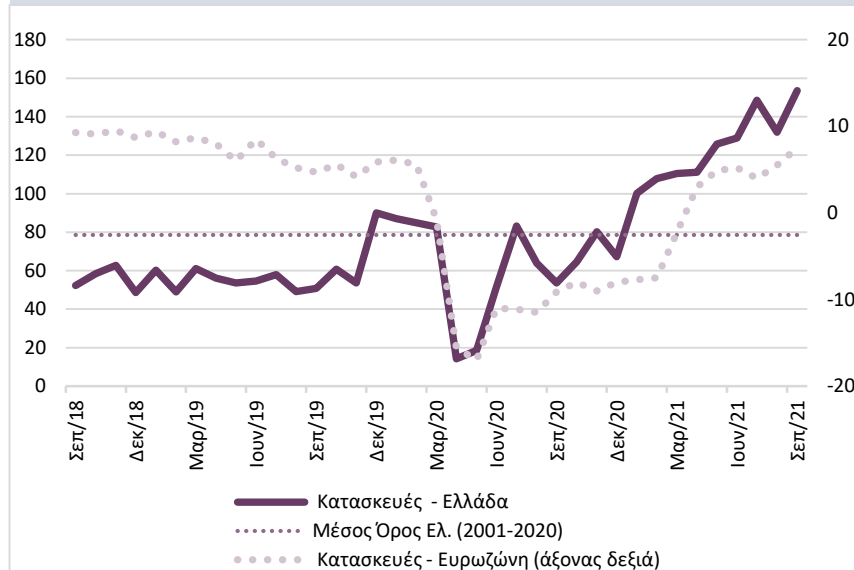
Σημαντική βελτίωση προσδοκιών στις κατασκευές, ηπιότερη στο λιανικό εμπόριο

Ήπια βελτίωση προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο, από αισιόδοξες εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύθηκε ήπια τον Σεπτέμβριο και διαμορφώθηκε στις 103,6 (από 99,9 τον Αύγουστο) μονάδες.

Σημαντική βελτίωση προσδοκιών, προερχόμενη αποκλειστικά από τις Δημόσιες Κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** παρουσίασε έντονη άνοδο τον Σεπτέμβριο, στις 153,5 μονάδες (από 131,9 μον. τον Αύγουστο), επίπεδο πολύ υψηλότερα του αντίστοιχου περυσινού (53,7 μονάδες)

Υποχώρηση της αξιοποίησης του εργοστασιακού δυναμικού της βιομηχανίας, παραμένει πλησίον του μέγιστου τριετίας

Η αξιοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού διαμορφώθηκε για δωδέκατο μήνα υψηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο

Σημείωση: 100% χρησιμοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού αντιστοιχεί στο σημείο εκείνο στο οποίο η βιομηχανία δεν μπορεί να αυξήσει περαιτέρω την παραγωγή αυξάνοντας την απασχόληση αλλά πρέπει να επεκτείνει την κεφαλαιουχική της υποδομή, π.χ. μηχανές, εγκαταστάσεις, κλπ.

Πηγή: IOBE, έως 9/2020

- Ο δείκτης **Οικονομικού Κλίματος** σημείωσε εξασθένιση τον **Σεπτέμβριο** ωστόσο διαμορφώθηκε αισθητά υψηλότερα από το αντίστοιχο επίπεδο του προηγούμενου έτους (+19,9 μονάδες του δείκτη σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2020).
- Στις **επιχειρηματικές προσδοκίες**, σημειώθηκε ενίσχυση σε όλους τους κλάδους εκτός των Βιομηχανίας. Μεγαλύτερη βελτίωση στις Κατασκευές.
- Η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** παρουσίασε μικρή υποχώρηση σε σχέση με τον Αύγουστο, ωστόσο διαμορφώθηκε ήπια υψηλότερα έναντι του επιπέδου της ένα έτος νωρίτερα (+2,7 μονάδες του δείκτη έναντι του Σεπτεμβρίου 2020).
- Υποχώρηση της αξιοποίησης του **εργοστασιακού δυναμικού της βιομηχανίας**, ωστόσο διατηρήθηκε πλησίον του μέγιστου επιπέδου της κατά την πρόσφατη τριετία.

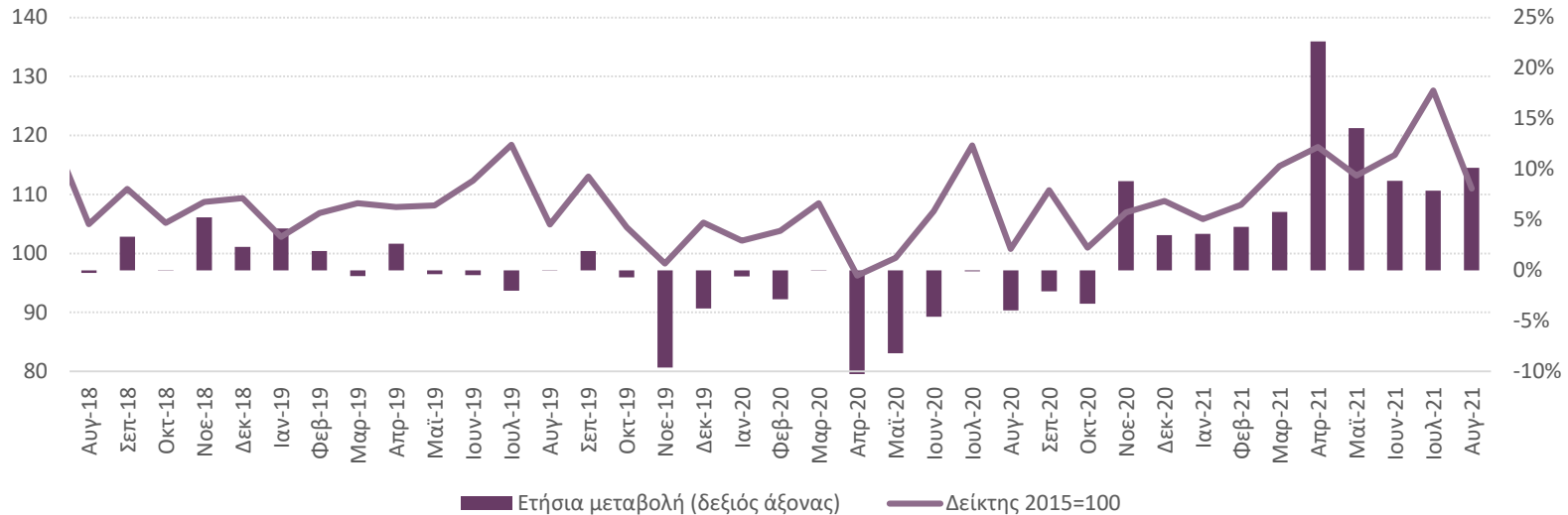
5. Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

*«Ισχυρή ανάκαμψη, εν μέσω διαταραχών από την αγορά
ενέργειας»*

Ενίσχυση βιομηχανικής παραγωγής τον Αύγουστο κατά +10,1%, αντί υποχώρησης κατά 3,9% πριν ένα χρόνο

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

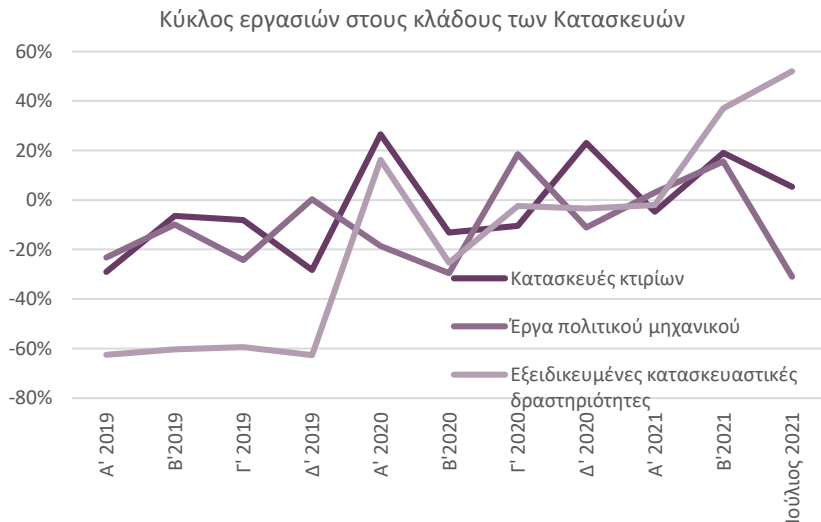
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 8/2021

Ενίσχυση παραγωγής σε όλους τους βασικούς τομείς της βιομηχανίας, πλην Ορυχείων – Λατομείων (-7,0%). Ισχυρή άνοδος στο Ηλεκτρικό ρεύμα (+25,5%), ηπιότερη στη Μεταποίηση (+6,2%) και στην Παροχή Νερού (+4,3%).

Σε κλάδους υψηλής σημασίας για την οικονομία σημειώθηκε αύξηση στα Φάρμακα (35,2% αντί -4,4% πριν ένα χρόνο). Αντιθέτως, τα Βασικά Μέταλλα υποχωρούν κατά 10,6%, ενώ τα Τρόφιμα είναι σχεδόν σταθερά (-0,4%, από 0,0% πέρυσι).

Μεταβολή τάσης της δραστηριότητας στις Κατασκευές τον Ιούλιο σε πτωτική, παραμένει σε τροχιά ανόδου το Λιανικό Εμπόριο

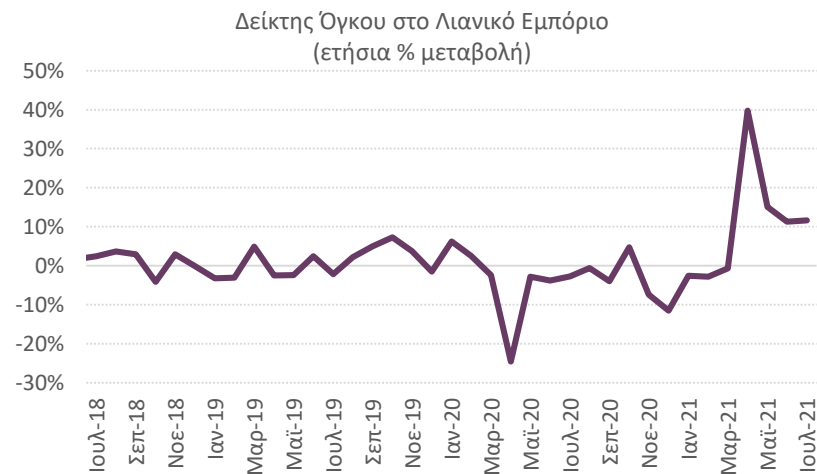
Σημαντική υποχώρηση κύκλου εργασιών στις Κατασκευές τον Ιούλιο κατά 11,5%, από τα έργα πολιτικού μηχανικού

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 07/21

Αντιστροφή τάσης στα Έργα πολιτικού μηχανικού τον Ιούλιο σε σχέση με το β' τρίμηνο (-31,0% από +15,5%). Συνεχίζεται η έντονη άνοδος τις Εξειδικευμένες κατασκευές (+37,0%), εξασθένηση ανόδου στις Κατασκευές Κτιρίων (+5,4%),

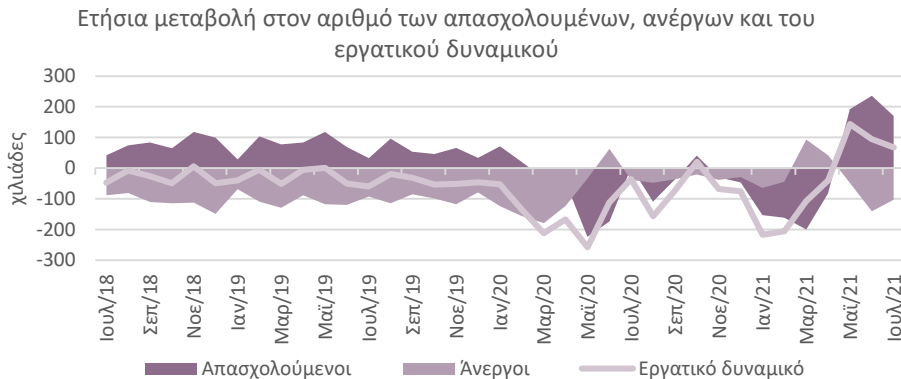
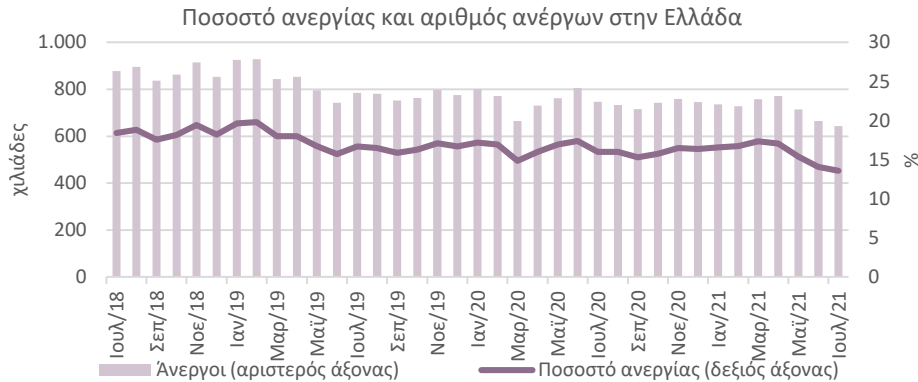
Αύξηση του όγκου των πωλήσεων στο Λιανικό Εμπόριο τον Ιούλιο κατά 11,6% αντί -2,8% πέρυσι

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 07/21

Υποχώρηση μόνο στα Πολυκαταστήματα (-2,9%). Ενίσχυση στα Φαρμακευτικά (27,3%), στην Ένδυση-Υπόδηση (23,3%), στα Έπιπλα – Ηλεκτρικά Είδη (12,6%), στα Μεγάλα Καταστήματα Τροφίμων (8,6%) και στα Βιβλία Χαρτικά (8,4%).

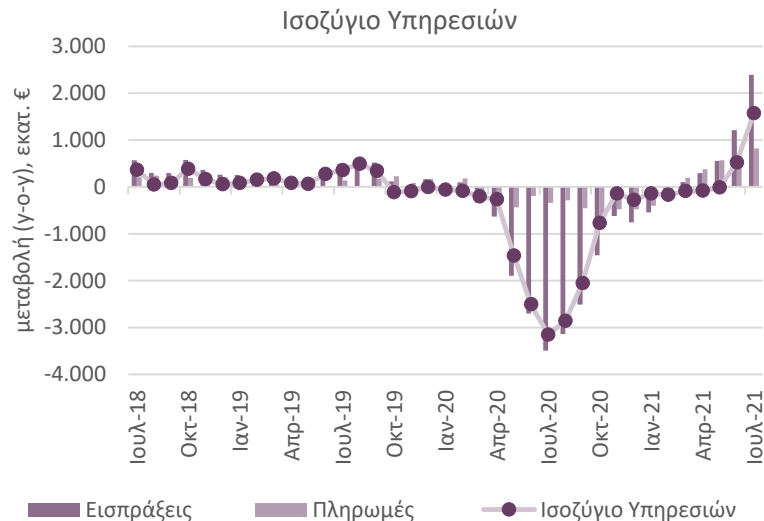
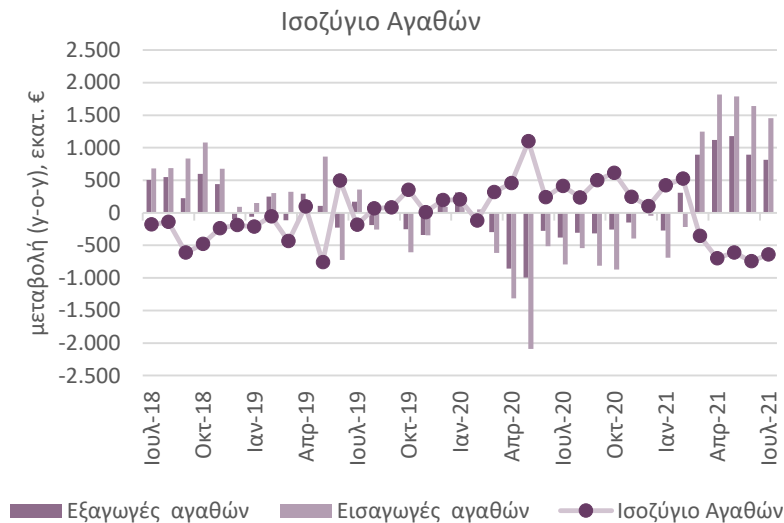
Περαιτέρω σημαντική μείωση του ποσοστού ανεργίας τον Ιούλιο

- Το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε εκ νέου τον Ιούλιο του 2021, στο 13,6%, από 16,0% τον Ιούλιο του 2020.
- Ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε από τους 746,1 χιλ. τον Ιούλιο του 2020 στους 643,4 χιλ. ένα χρόνο μετά (-13,8%).
- Η μείωση του ποσοστού ανεργίας προήλθε από την ισχυρή άνοδο της απασχόλησης (+170,1 χιλ. άτομα), που περιόρισε σημαντικά το μη ενεργό πληθυσμό (-98,1 χιλ. άτομα).
- Συγκριτικά με τον Ιούνιο του 2021 το ποσοστό ανεργίας παρουσίασε μείωση 0,5 ποσοστιαίων μονάδων και ο αριθμός των ανέργων κατά 21,0 χιλ.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 7/2021

Επέκταση του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών τον Ιούλιο και σημαντική αύξηση στο πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών, από τον Τουρισμό

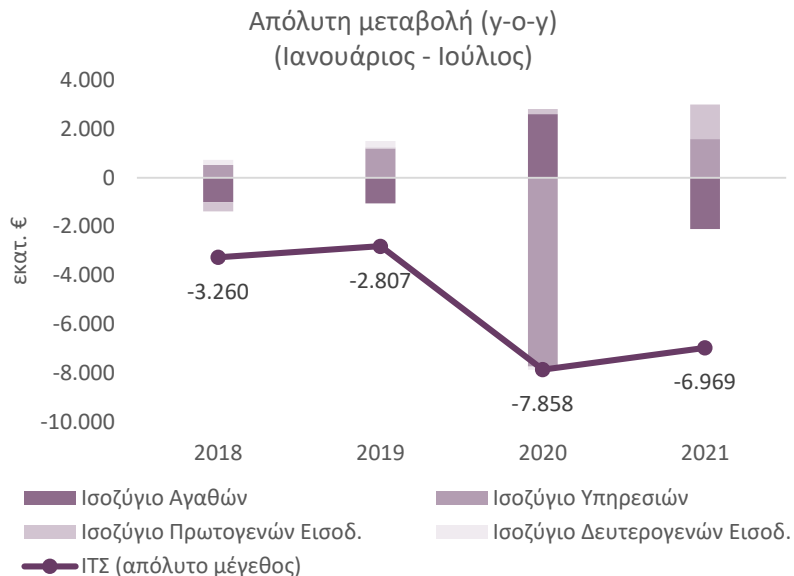
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 07/2021

Ελλειμματικό το ισοζύγιο αγαθών και τον Ιούλιο, κατά €2,2 δισεκ., με μεγαλύτερη αύξηση εισαγωγών (+€1,4 δισεκ.), έναντι των εξαγωγών (+€815 εκατ.). Το 31% των αυξημένων εξαγωγών οφείλεται στα καύσιμα, ενώ στο σκέλος των εισαγωγών η επίδραση των καυσίμων στη διεύρυνσή τους έφτασε το 46%.

Το ισοζύγιο υπηρεσιών βελτιώθηκε τον Ιούλιο, παρουσιάζοντας πλεόνασμα €2,5 δισεκ., λόγω της ισχυρής αύξησης των εισπράξεων κατά €2,4 δισεκ. έναντι αύξησης €821 εκατ. των πληρωμών. Τα 2/3 της αύξησης των εισπράξεων προήλθαν από τον Τουρισμό (+€1,6 δισεκ.).

Πλεονασματικό το ΙΤΣ τον Ιούλιο για πρώτη φορά από τον Σεπτέμβριο του 2019. Περιορισμός ελλείμματος στο επτάμηνο.

Η βελτίωση στο ισοζύγιο υπηρεσιών και η διατήρηση του πλεονάσματος στο ισοζύγιο πρωτογενών εισοδημάτων υπερνατιστάθμισαν την επιδείνωση στο ισοζύγιο αγαθών στο επτάμηνο

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 07/2021

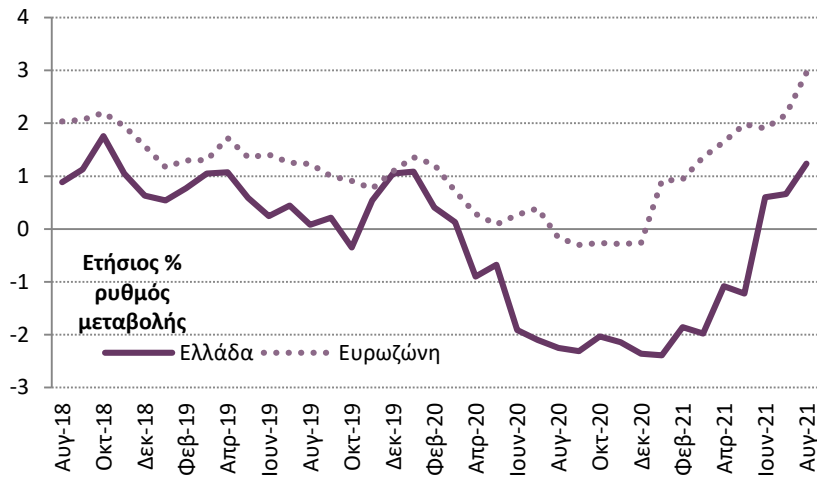
Ιούλιος 2021: Πλεονασματικό το ΙΤΣ κατά €538,1 εκατ., για πρώτη φορά από τον Σεπτέμβριο του 2019.

Ιανουάριος – Ιούλιος 2021: Έλλειμμα στο ΙΤΣ €7,0 δισεκ., έναντι ελλείμματος €7,9 δισεκ. το 2020.

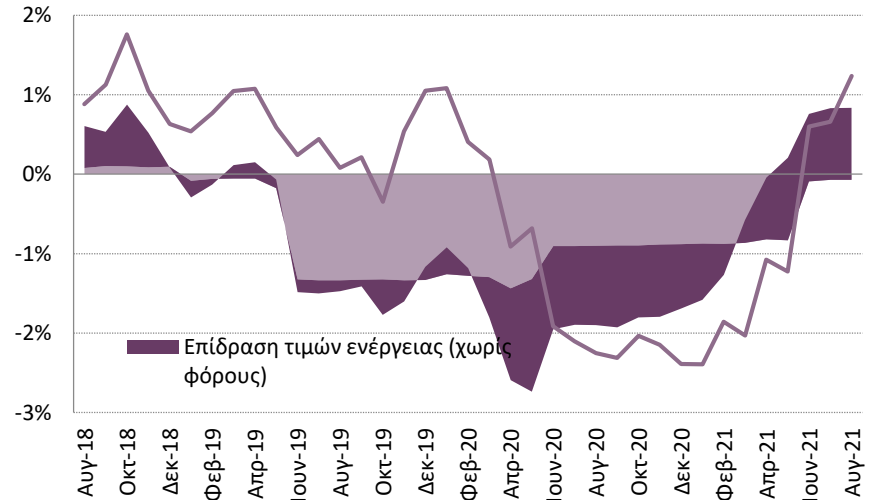
- Αύξηση ελλείμματος ισοζυγίου αγαθών κατά €2,1 δισεκ., με επέκταση των εξαγωγών (+€4,9 δισεκ.) αλλά κυρίως των εισαγωγών (+€7,0 δισεκ.). Ισόποση αύξηση εξαγωγών και εισαγωγών καυσίμων κατά περίπου +€1,8 δισεκ., άρα η ενίσχυση του ελλείμματος οφείλεται στα λοιπά αγαθά.
- Το πλεόνασμα υπηρεσιών κατέγραψε σημαντική βελτίωση +€1,6 δισεκ. στο επτάμηνο έναντι του 2020, με ενίσχυση περίπου €3,7 δισεκ. των εισπράξεων και €2,2 δισεκ. των πληρωμές. Οι τουριστικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά €2,0 δισεκ., ωστόσο δεν ξεπέρασαν το 37,1% του 2019.
- Το πλεόνασμα στα πρωτογενή εισοδήματα βελτιώθηκε κατά €1,4 δισεκ., με αύξηση εισπράξεων και μείωση πληρωμών, ενώ κάμψη €17 εκατ. καταγράφηκε στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων

Συνεχίζεται η επιτάχυνση της ανόδου των τιμών τον Αύγουστο, ισχυρότερος ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)

ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα και επίδραση τιμών ενεργειακών προϊόντων και αλλαγών στη φορολογία

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, έως 08/2021

Ελλάδα: Πληθωρισμός 1,2% τον Αύγουστο, από 0,7% τον Ιούλιο. Η αύξηση των τιμών οφείλεται στην ενίσχυση της θετικής επίδρασης της εγχώριας ζήτησης. Αρνητικός και αμετάβλητος από πέρυσι ο ρυθμός μεταβολής του ΕνΔΤΚ στο διάστημα Ιανουαρίου – Αυγούστου (-0,8%).

– Ενίσχυση πληθωρισμού τον Αύγουστο από τη μεγαλύτερη θετική επίδραση της ζήτησης των νοικοκυριών. Αμετάβλητες οι αυξητικές πιέσεις των ενεργειακών αγαθών (+0,9%). Παρέμεινε οριακά αρνητική η επίδραση των έμμεσων φόρων (-0,1%).

Ευρωζώνη: Έντονα ενισχυμένος ο πληθωρισμός τον Αύγουστο, στο 3,0% από 2,2% τον προηγούμενο μήνα.

Σύνοψη – Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας

- Νέα σημαντική ενίσχυση **Βιομηχανικής Παραγωγής** τον Αύγουστο (+10,1%), εντονότερη των δύο προηγούμενων μηνών.
- Συνεχίζεται η ισχυρή αύξηση του όγκου πωλήσεων στο **Λιανικό Εμπόριο** τον Ιούλιο (+11,6%). Μεταβολή τάσης της δραστηριότητας στις **Κατασκευές** τον ίδιο μήνα σε πτωτική, από τη σημαντική υποχώρηση στα **Έργα πολιτικού μηχανικού** (-31,0%).
- Ισχυρή μείωση του **ποσοστού ανεργίας** και τον Ιούλιο, κατά 2,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα, στο 13,6%. Προήλθε για τρίτο μήνα από έντονη διεύρυνση της απασχόλησης.
- Στον **εξωτερικό τομέα**, πλεονασματικό το ΙΤΣ τον Ιούλιο, κατά €538,1 εκατ. για πρώτη φορά από τον Σεπτέμβριο του 2019, λόγω ισχυρής αύξησης των τουριστικών εισπράξεων.
- Ελλειμματικό το **ισοζύγιο αγαθών** κατά €2,2 δισεκ., με αύξηση εισαγωγών και εξαγωγών, ενώ στις εισαγωγές οφείλεται στα καύσιμα σχεδόν το ήμισυ της αύξησης, λόγω και της ανόδου των τιμών διεθνώς.
- Σημαντική επέκταση του **πλεονάσματος υπηρεσιών** στα €2,5 δισεκ. (+€1,6 δισεκ.), με τριπλάσια αύξηση εισπράξεων έναντι πληρωμών, και άνοδο κατά €1,6 δισεκ. των τουριστικών εισπράξεων.
- Συνεχίζεται η επιτάχυνση της **ανόδου των τιμών** τον Αύγουστο, από ενίσχυση της θετικής επίδρασης της εγχώριας ζήτησης. Παραμένει ισχυρότερος ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη από ότι εγχωρίως.

6. Δημοσιονομικά

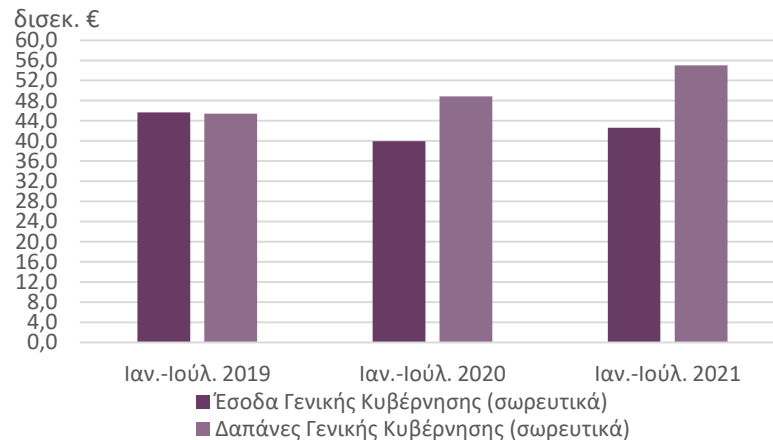
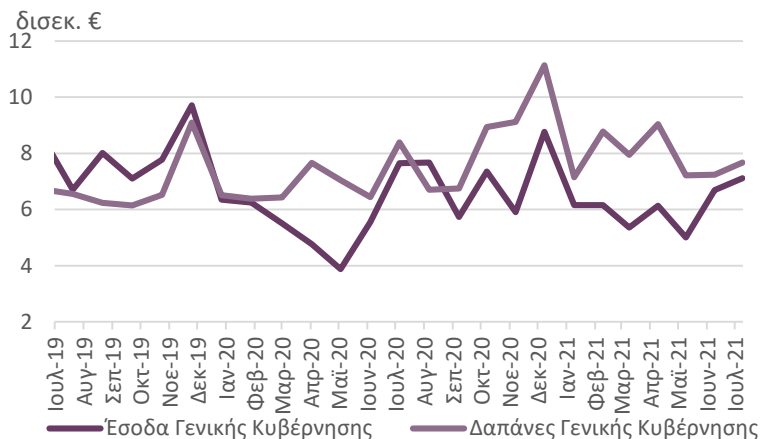
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

«Ισχυρή ανάκαμψη, εν μέσω διαταραχών από την αγορά ενέργειας»

Συρρίκνωση δαπανών τον Ιούλιο σε σχέση με πέρυσι, πρώτη φορά από τον Μάιο του 2020. Μείωση εσόδων, κατόπιν τριμήνου έντονης ανόδου.

Χαμηλότερες δαπάνες τον Ιούλιο σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα, κατά 8,6% (από +12,9% ένα μήνα νωρίτερα). Μικρότερη υποχώρηση εσόδων σε σύγκριση με τη μείωση των δαπανών (-7,0%, έναντι +20,6% τον Ιούνιο).

Έσοδα – Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης*

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 7/2021

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Η Γενική Κυβέρνηση περιλαμβάνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, την Κεντρική Κυβέρνηση (ΔΕΚΟ, λοιπά νομικά πρόσωπα Δημοσίου, Νοσοκομεία), τους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Ασφαλιστικών Ταμείων (ΟΚΑ)

Χαμηλότερες δαπάνες τον Ιούλιο σε σχέση με πέρυσι κατά €723 εκατ., κυρίως από χαμηλότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις (-€856 εκατ.) και επιδοτήσεις (-€360 εκατ.), παρά τις περισσότερες αγαθών-υπηρεσιών κατά €193 εκατ.

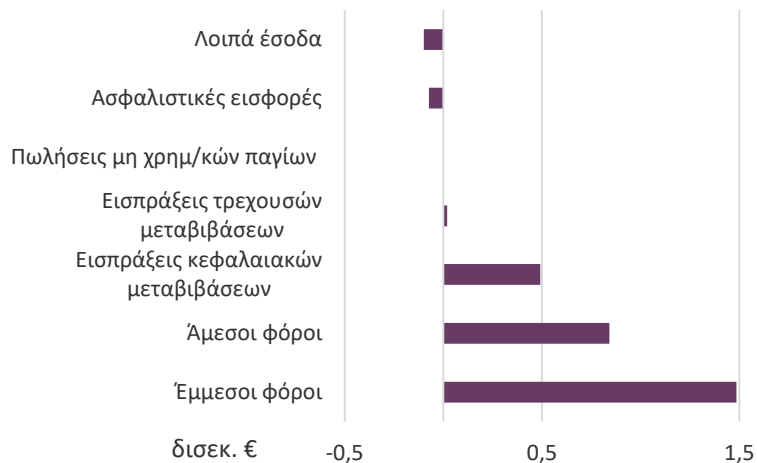
Υποχώρηση εσόδων (-€534,9 εκατ.), από λιγότερες εισπράξεις άμεσων φόρων (-€304 εκατ.), τρεχουσών μεταβιβάσεων, προερχόμενων από την ΕΕ (-€293 εκατ.) και ασφαλιστικών εισφορών (-€257 εκατ.)

Στο επτάμηνο τα έσοδα ήταν €2,67 δισεκ. περισσότερα (+10,0%) και οι δαπάνες διευρυμένες κατά €6,16 δισεκ. (+18,1%)

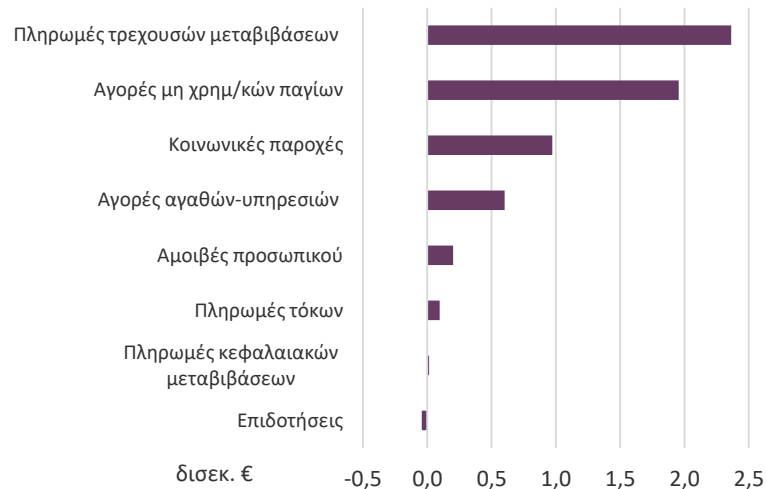
Μεγαλύτερο έλλειμμα στο επτάμηνο από περισσότερες πληρωμές μεταβιβάσεων και αγορές παγίων, παρά τα αυξημένα έσοδα φόρων

Κατηγορίες δημοσίων εσόδων – δαπανών

Μεταβολές εσόδων (Ιαν.-Ιούλιος '21-'20)

Μεταβολές δαπανών (Ιαν.-Ιούλιος '21-'20)

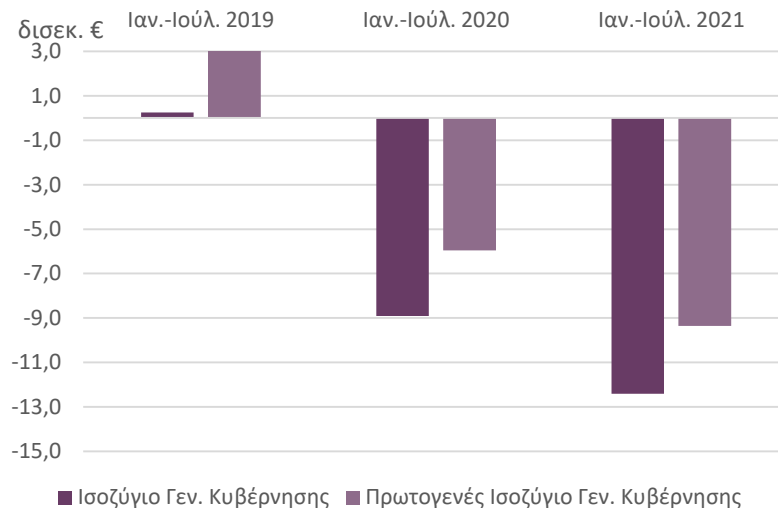
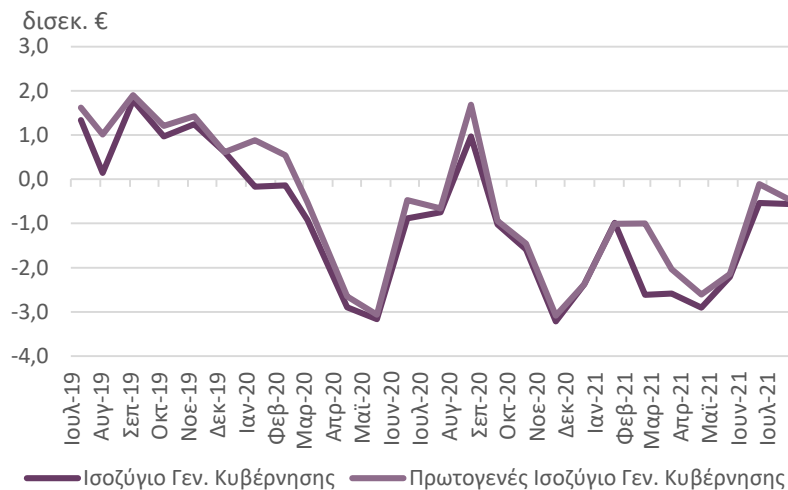
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 7/2021

Αύξηση δημοσίων εσόδων στο επτάμηνο Ιανουαρίου-Ιουλίου του τρέχοντος έτους κατά €2,66 δισεκ., πρωτίστως από υψηλότερες εισπράξεις έμμεσων (+€1,49 δισεκ.) και άμεσων φόρων (επίσης +€842 εκατ.)

Διεύρυνση δημοσίων δαπανών κατά €6,16 δισεκ. από υψηλότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις (+€2,37 δισεκ.), αγορές παγίων, που αφορούν σε αμυντικές δαπάνες (+€1,95 δισεκ.) και κοινωνικές παροχές (+€972 εκατ.)

Ελαφρώς ελλειμματικό πρωτογενές δημοσ. ισοζύγιο τον Ιούλιο, για δεύτερο συνεχόμενο μήνα, κυρίως από υποχώρηση δαπανών

Ισοζύγιο-Πρωτογενές ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης*

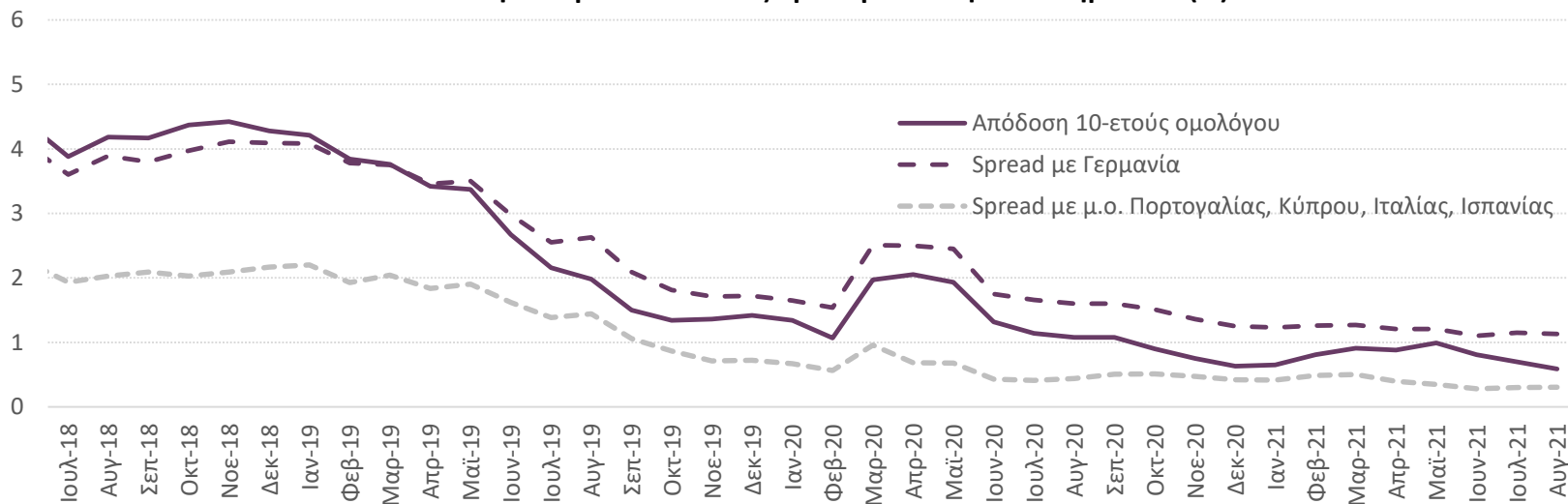
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 7/2021

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Το Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει από τη διαφορά εσόδων-δαπανών της. Το Πρωτογενές Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει αφαιρώντας τις πληρωμές τόκων από το ισοζύγιό της.

Νέα βελτίωση πρωτογενούς δημοσιονομικού ισοζυγίου τον Ιούλιο (+€217,5 εκατ.) σε σχέση με πέρυσι, σε έλλειμμα €445,6 εκατ. Προήλθε από τη συγκράτηση των δαπανών, παρά την υποχώρηση των εσόδων που ήταν μικρότερη, ενώ οι πληρωμές τόκων, που περιλαμβάνονται στο συνολικό ισοζύγιο, ήταν ελαφρώς περισσότερες από ότι πριν ένα έτος.
Βελτίωση Ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης σε σχέση με πριν ένα έτος κατά €187,8 εκατ., σε έλλειμμα €557,3 εκατ.
Στο επτάμηνο, πρωτογενές έλλειμμα €9,36 δισεκ., έναντι πρωτογενούς ελλείμματος €5,96 δισεκ. πριν ένα χρόνο

Η μέση απόδοση των ελληνικών ομολόγων κατέγραψε ιστορικά χαμηλό επίπεδο τον Αύγουστο...

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου (%)

... οριακά κάτω από 0,6% για το 10-ετές ομόλογο, με το spread έναντι του αντίστοιχου γερμανικού να παραμένει κοντά στο επίπεδο των 113 μ.β.

Πηγή: ΕΚΤ, έως 8/2021

Σύνοψη – Δημόσια Οικονομικά

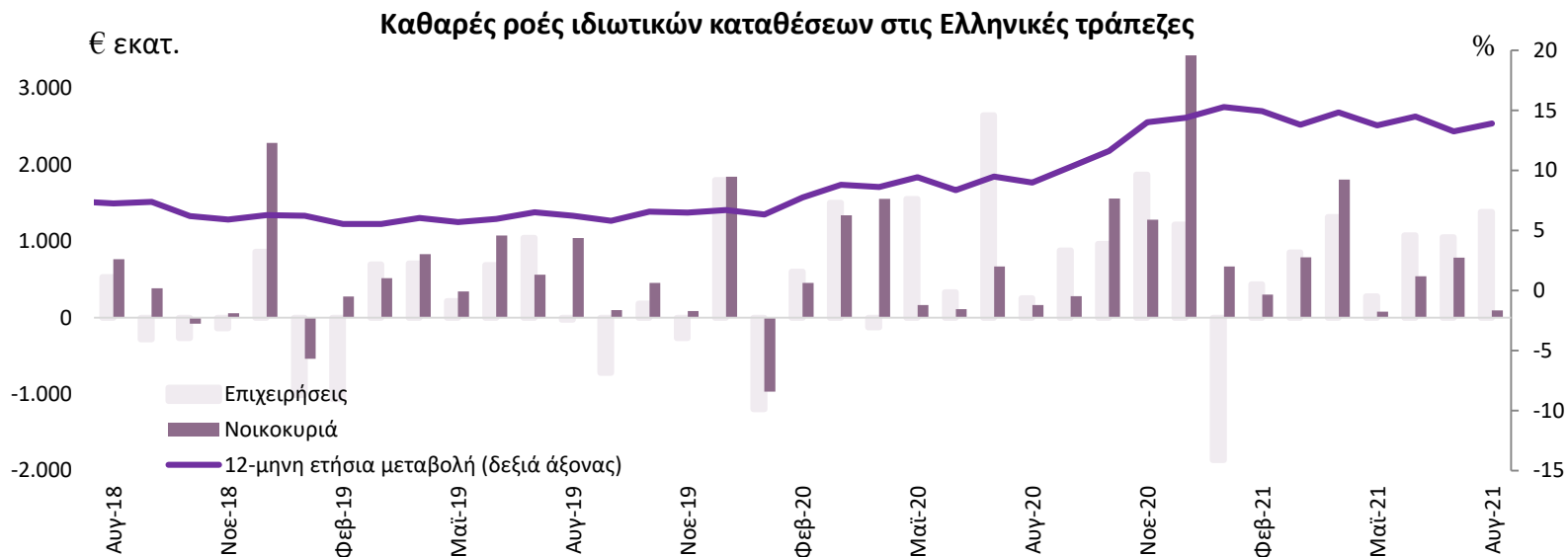
- **Βελτίωση δημόσιων οικονομικών** τον Ιούλιο σε σχέση με πριν ένα χρόνο για τρίτο μήνα, **από συγκράτηση δαπανών** (-8,6%), κυρίως σε τρέχουσες μεταβιβάσεις και επιδοτήσεις. **Μικρότερη υποχώρηση εσόδων** (-7,0%), κυρίως από λιγότερες εισπράξεις άμεσων φόρων τρεχουσών μεταβιβάσεων, προερχόμενων από την ΕΕ και ασφαλιστικών εισφορών.
- Στο επτάμηνο Ιανουαρίου-Ιουλίου τα **έσοδα** ήταν €2,67 δισεκ. περισσότερα (+10,0%), πρωτίστως από υψηλότερες εισπράξεις έμμεσων (+€1,49 δισεκ.) και άμεσων φόρων (επίσης +€842 εκατ.)
- **Διεύρυνση δαπανών** κατά €6,16 δισεκ. από υψηλότερες τρέχουσες μεταβιβάσεις (+€2,37 δισεκ.), αγορές παγίων, που αφορούν σε αμυντικές δαπάνες (+€1,95 δισεκ.) και κοινωνικές παροχές (+€972 εκατ.)
- **Πρωτογενές έλλειμμα** Γενικής Κυβέρνησης στο επτάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου ύψους €9,36 δισεκ., έναντι πρωτογενούς ελλείμματος €5,96 δισεκ. πριν ένα χρόνο.
- Η μέση **απόδοση των ελληνικών 10-ετών ομολόγων** κατέγραψε ιστορικά χαμηλά επίπεδα κάτω από 0,6% τον Αύγουστο, με το spread έναντι των αντίστοιχων Ευρωπαϊκών ομολόγων να παραμένει χωρίς σημαντικές μεταβολές

7. Τραπεζικά

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

«Ισχυρή ανάκαμψη, εν μέσω διαταραχών από την αγορά ενέργειας»

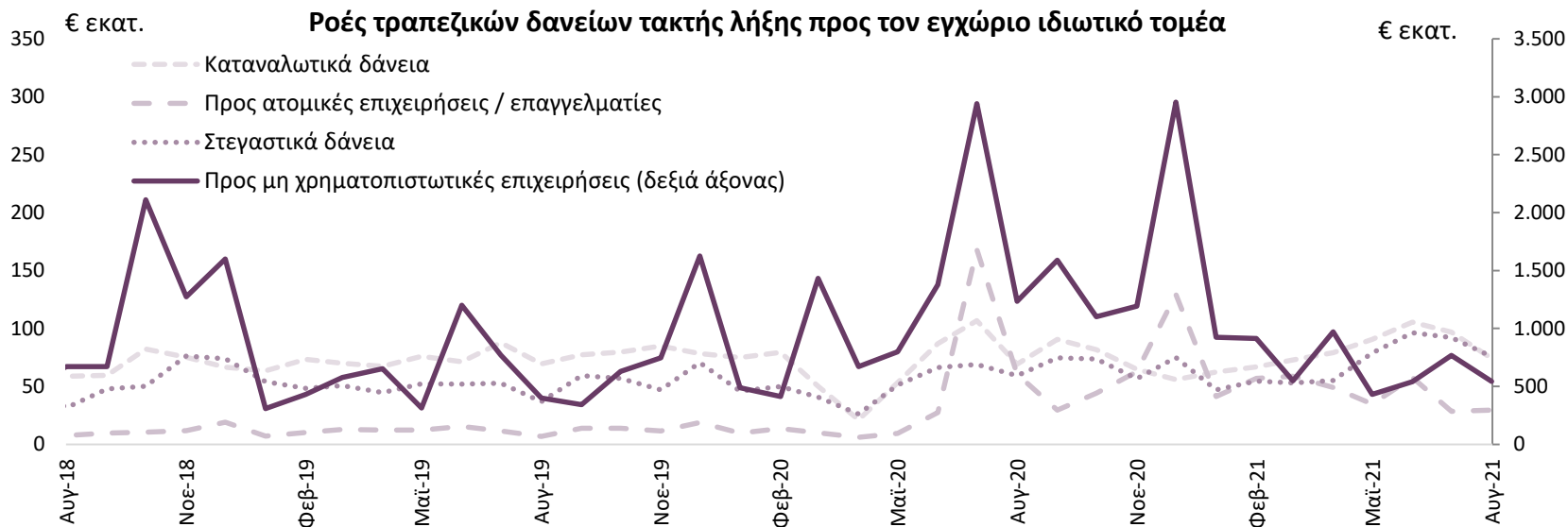
Οι ιδιωτικές τραπεζικές καταθέσεις ενισχύθηκαν κατά €1,48 δισεκ. τον Αύγουστο...

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 8/2021

**... με το μεγαλύτερο μέρος της ενίσχυσης να προέρχεται από τις επιχειρηματικές καταθέσεις.
Ο 12-μηνος ρυθμός αύξησης των καταθέσεων παραμένει στο ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο του 13,9%.**

Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις εκταμίευσαν €543 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Αύγουστο, καταγράφοντας επιβράδυνση

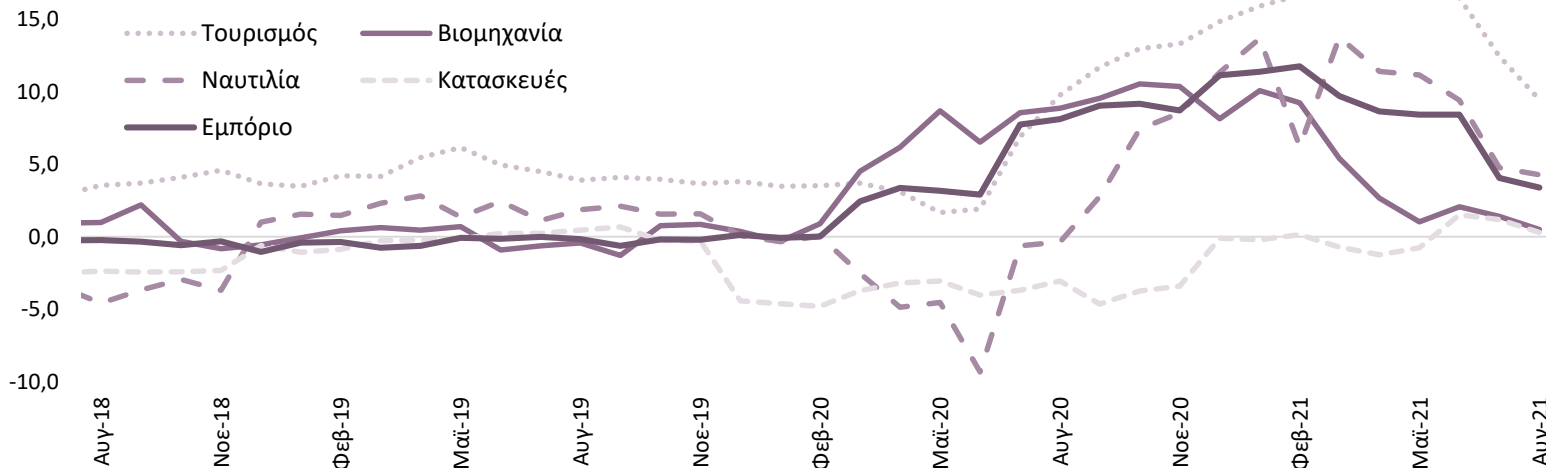

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 8/2021

Από τις αρχές του 2020, οι ΜΧΕ έλαβαν νέα δάνεια τακτής λήξης ύψους €21,8 δισεκ. Η καθαρή χρηματοδότηση των νοικοκυριών συνέχισε να συρρικνώνεται, με €150 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Αύγουστο.

Ο 12-μηνος ρυθμός μεταβολής καθαρών ρών παραμένει θετικός σε όλους τους κλάδους, αν και επιβραδύνεται...

Τραπεζική χρηματοδότηση προς τον εγχώριο επιχειρηματικό τομέα, σε ενδεικτικούς κλάδους, 12-μηνος ρυθμός ετήσιας % μεταβολής ρών*

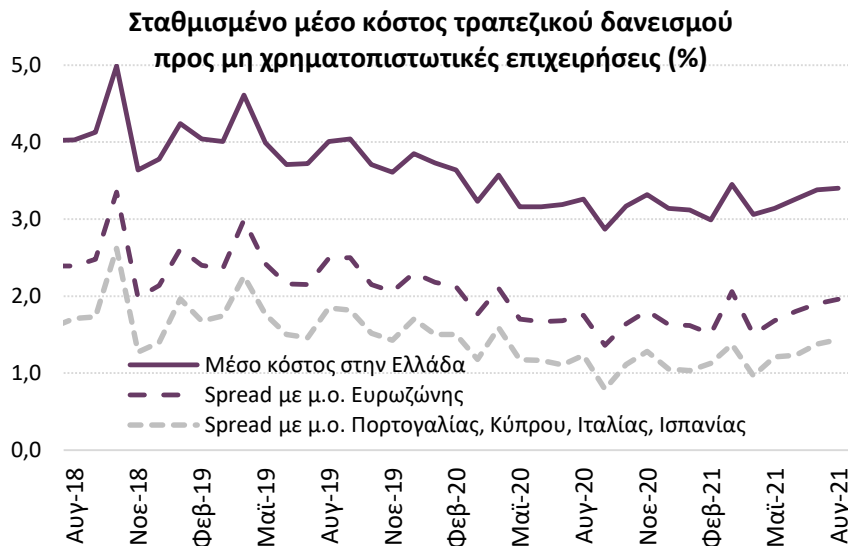
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 8/2021

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων.

... με τον υψηλότερο ρυθμό να καταγράφεται σε επιχειρήσεις στους κλάδους του τουρισμού, της ναυτιλίας και του εμπορίου.

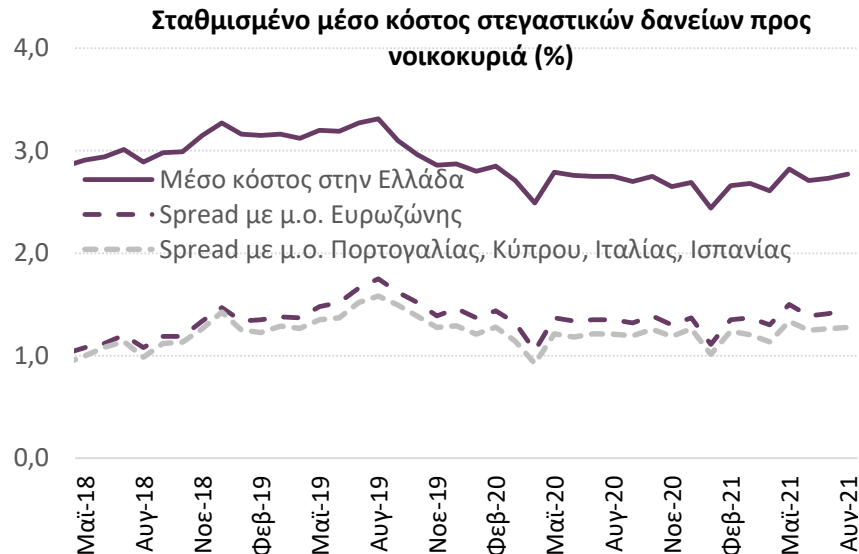
Τα μέσα επιτόκια νέου δανεισμού προς τον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκαν ελαφρά τον Αύγουστο

Το κόστος νέου δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων αυξήθηκε στο 3,4%, με αποτέλεσμα να διευρυνθεί η απόκλιση από το μ.ό. της ΕΕ κατά 6 μ.β.

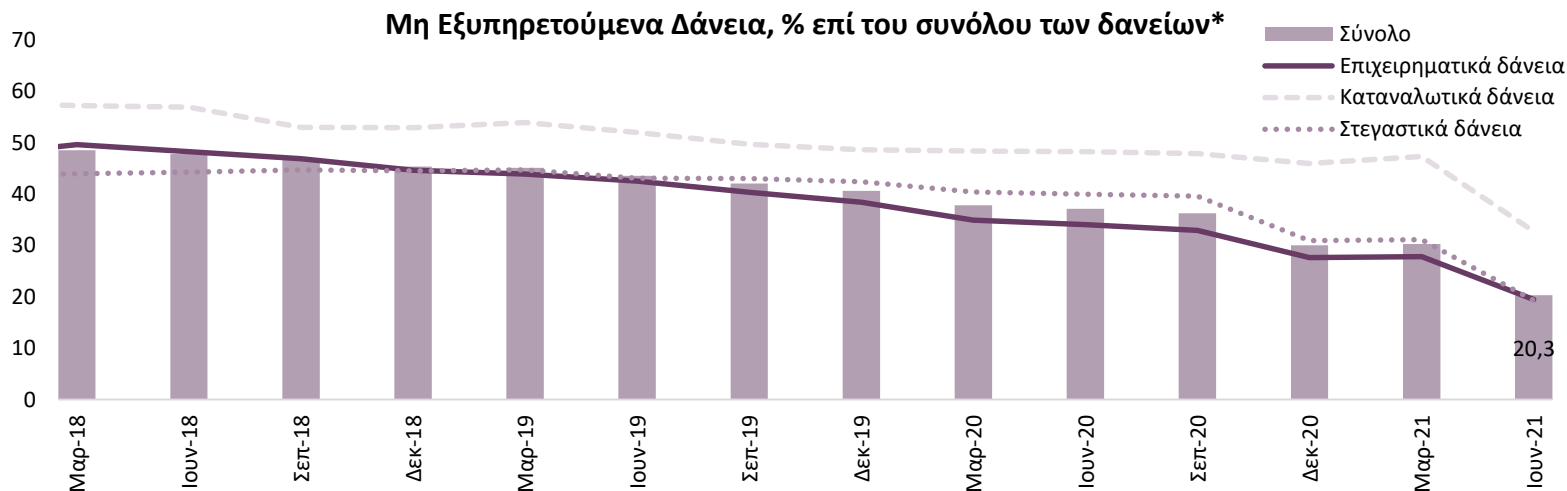
Πηγή: ΕΚΤ, έως 8/2021

Το επιτόκιο νέων στεγαστικών δανείων προς τα νοικοκυριά αυξήθηκε, στο 2,8%, με αποτέλεσμα να αυξηθεί η απόκλιση από τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ κατά 4 μ.β.

Το κόστος νέου δανεισμού συνεχίζει να αποκλίνει από τον μ.ό. του «νότου» της Ευρωζώνης, κατά περίπου 144 μ.β. για τα νοικοκυριά και 128 μ.β. για τις επιχειρήσεις

Ιδιαίτερα έντονη μείωση των ΜΕΔ στους ισολογισμούς των τραπεζών το δεύτερο τρίμηνο του 2021, κατά €17,9 δισεκ.

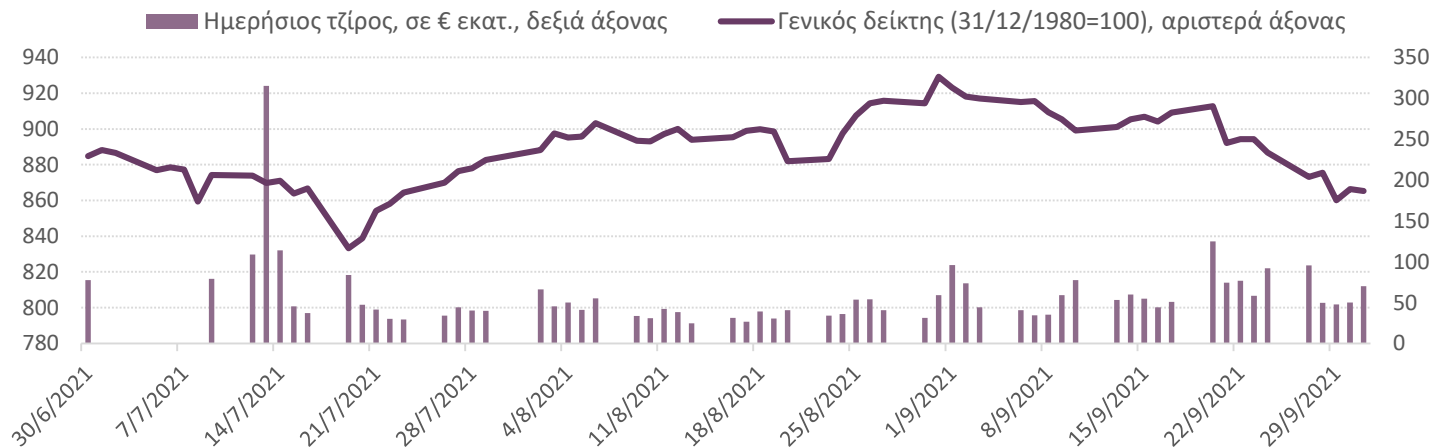
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 6/2021

* Τα στοιχεία είναι σε ατομική βάση και αφορούν σε εντός ισολογισμού δάνεια (προ προβλέψεων) των Ελληνικών εμπορικών και συνεταιριστικών τραπεζών.

- Η μείωση των ΜΕΔ κατά 10,0 π.μ., σε €29,4 δισεκ. τον Ιούνιο προήλθε κυρίως από επιχειρηματικά και στεγαστικά δάνεια και είναι η μεγαλύτερη που έχει καταγραφεί διαχρονικά σε ένα τρίμηνο.
- Η μεγάλη μείωση προέρχεται από μεταβιβάσεις και τιτλοποιήσεις χαρτοφυλακίων που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2^ο τρίμηνο.

Οι τιμές των μετοχών κατέγραψαν πτώση τον Σεπτέμβριο κατά 6,8%, σε συνέχεια ανόδου 5,3% τον Αύγουστο

Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

Πηγή: Capital.gr, έως 9/2021

Ο μέσος όγκος ημερησίων συναλλαγών κυμάνθηκε στα €63,3 εκατ., μειωμένος σε σχέση με τον μέσο όγκο €72,6 εκατ. το πρώτο οκτάμηνο του έτους.

Σύνοψη – Τραπεζικά

- Οι **ιδιωτικές καταθέσεις** ενίσχυσαν την ανοδική τους τάση τον Αύγουστο, έχοντας αυξηθεί σωρευτικά κατά €31,3 δισεκ. σε σχέση με το επίπεδό τους πριν την εξάπλωση της πανδημίας (Φεβ. 2020).
- Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εκταμίευσαν €543 εκατ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Αύγουστο, καταγράφοντας επιβράδυνση. Από τις αρχές του 2020, οι ΜΧΕ έχουν λάβει σωρευτικά **νέα δάνεια τακτής λήξης** περί τα €21,8 δισεκ.
- Ο 12-μηνος ρυθμός **πιστωτικής επέκτασης προς τις επιχειρήσεις** παρέμεινε θετικός σε όλους τους κλάδους, αν και κατέγραψε επιβράδυνση τον Αύγουστο. Η **καθαρή χρηματοδότηση των νοικοκυριών** συνέχισε να συρρικνώνεται.
- Τα **επιτόκια νέου δανεισμού** του ιδιωτικού τομέα σημείωσαν μικρή αύξηση τον Αύγουστο, διευρύνοντας την απόσταση από το μέσο κόστος δανεισμού στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης.
- Το δεύτερο τρίμηνο του 2021, τα **ΜΕΔ** στους ισολογισμούς των τραπεζών παρουσίασαν τη μεγαλύτερη μείωση που έχει καταγραφεί διαχρονικά σε ένα τρίμηνο, κατά 17,9 δισεκ. κυρίως μέσα από πωλήσεις και τιτλοποιήσεις δανείων.
- Η **χρηματιστηριακή αγορά** κατέγραψε πτώση τον Σεπτέμβριο κατά 6,8%, με σχετικά χαμηλή συναλλακτική δραστηριότητα.

8. Ενέργεια, Υποδομές, Περιβάλλον

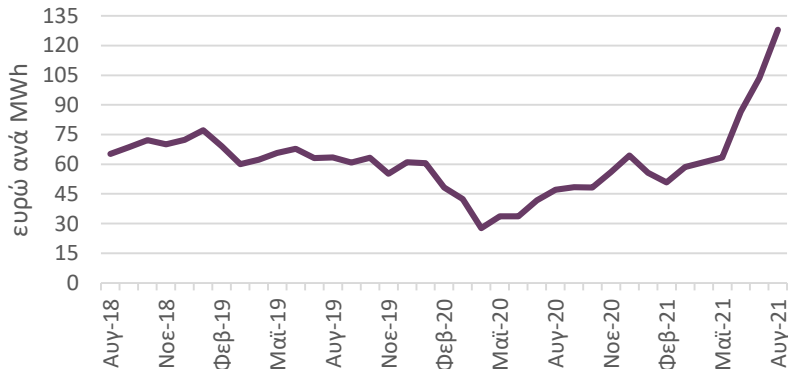
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

«Ισχυρή ανάκαμψη, εν μέσω διαταραχών από την αγορά ενέργειας»

Αύξηση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Αύξηση τιμής δικαιωμάτων εκπομπών CO₂.

Το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά τον Αύγουστο αυξήθηκε κατά 172% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2020...

Μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα

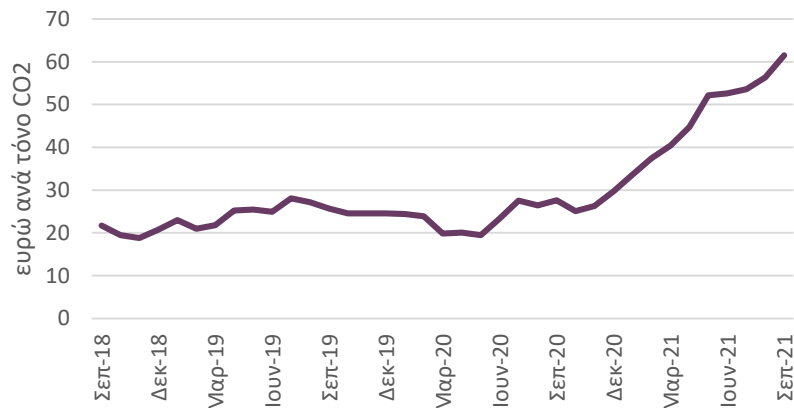

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 8/2021

Η μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα (Οριακή Τιμή Συστήματος) διαμορφώθηκε τον Αύγουστο στα 128 €/MWh, αυξημένη κατά 23,7% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

...ενώ η τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ σημείωσε περαιτέρω άνοδο μετά από έντονα ανοδική πορεία (245%) από τον Οκτώβριο του 2020

Μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ (EUA units)

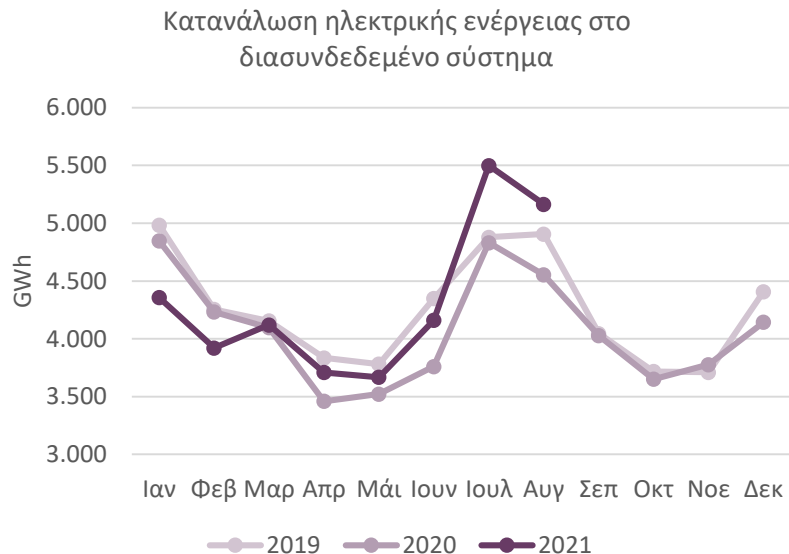
Πηγή: ΛΑΓΓΕ, έως 9/2021

Η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ τον Αύγουστο διαμορφώθηκε στα 61,55 €/tCO₂, αυξημένη κατά 9,3% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

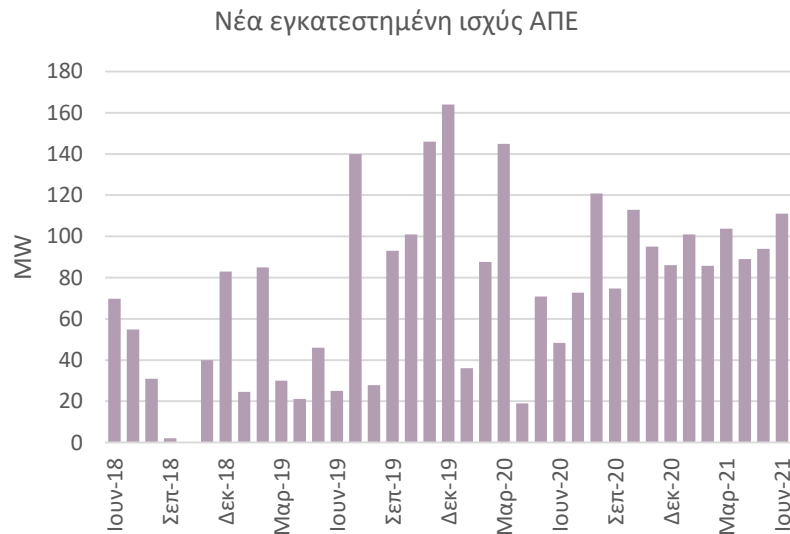
*Λόγω έλλειψης δεδομένων, η τιμή του Ιανουαρίου έχει υπολογιστεί ως γραμμική παρεμβολή των τιμών Δεκεμβρίου και Φεβρουαρίου

Αύξηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, ενισχύουν οι επενδύσεις σε ΑΠΕ τον ανοδικό ρυθμό τους.

Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα διαμορφώθηκε τον Αύγουστο στις 5.164 GWh, αυξημένη κατά 13,4% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Η εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή αυξήθηκε τον Ιούνιο κατά 111 MW

*Δεν συμπεριλαμβάνεται η ισχύς από υδροηλεκτρικούς σταθμούς.

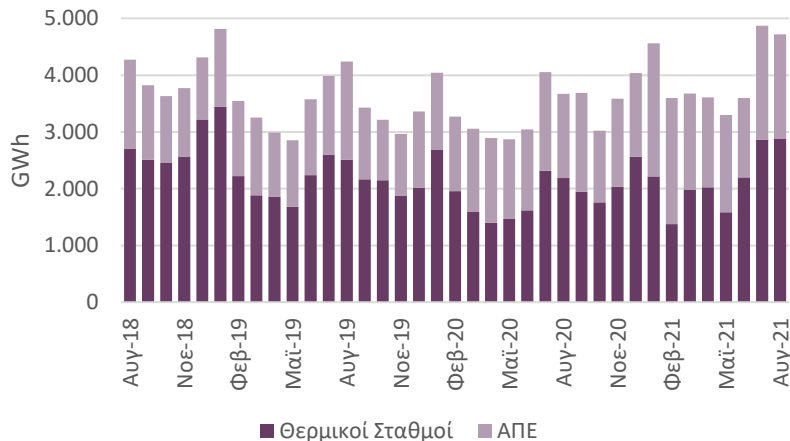
Πηγή: ΔΑΠΕΕΠ, έως 6/2021

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 8/2021

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς και ΑΠΕ αυξήθηκε. Μειώθηκαν οι καθαρές εισαγωγές.

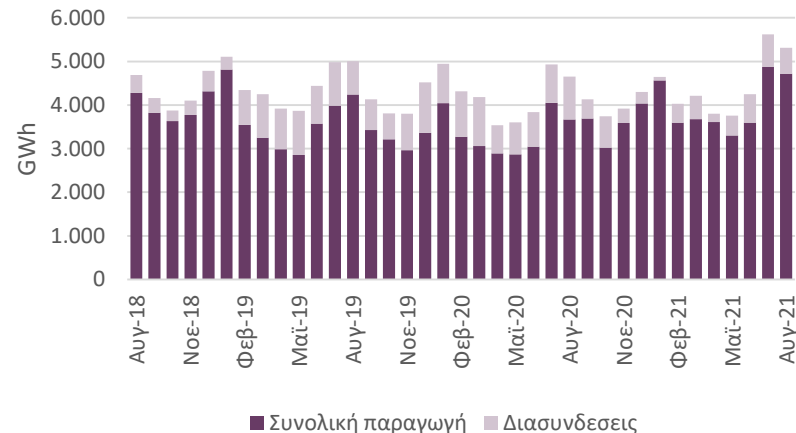
Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς στο διασυνδεδεμένο σύστημα τον Αύγουστο αυξήθηκε κατά 31,3% και από ΑΠΕ κατά 24,5% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς και ΑΠΕ* στο διασυνδεδεμένο σύστημα

Η συνολική εγχώρια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας τον Αύγουστο αυξήθηκε κατά 28,5% και οι καθαρές εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας μειώθηκαν κατά 40% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και ισοζύγιο διασυνδέσεων στο διασυνδεδεμένο σύστημα*

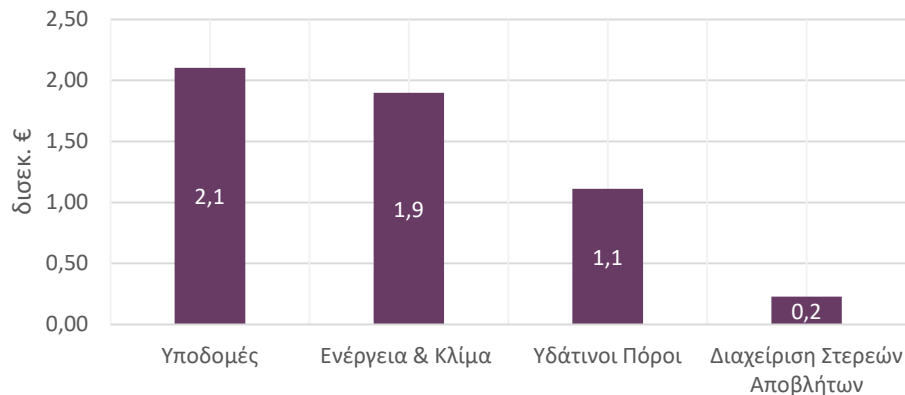
*Δεν συμπεριλαμβάνονται οι απώλειες συστήματος. Οι διασυνδέσεις αφορούν στις καθαρές εισαγωγές.

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 8/2021

*Συμπεριλαμβάνεται η ενέργεια από υδροηλεκτρικούς σταθμούς

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 8/2021

Τρέχουσες προσκλήσεις έργων*

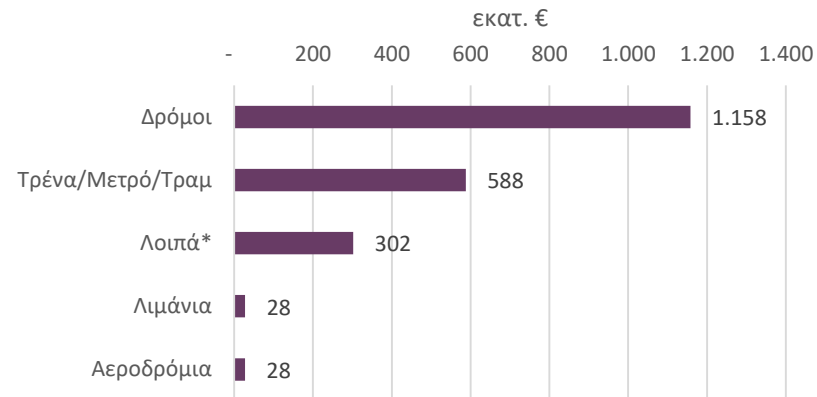

*Αφορά σε προσκλήσεις έργων μέσω ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ και σχέδια επενδύσεων στο πλαίσιο παραχωρήσεων ΤΑΙΠΕΔ έως 9/2021. Περιλαμβάνει και τα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης που έχουν ανακοινωθεί ως τον Σεπτέμβριο του 2021.

Κάθε μια από τις κατηγορίες περιλαμβάνει τα εξής έργα:

- Υποδομές: Οδικά δίκτυα-δρόμοι, μέσα σταθερής τροχιάς, λιμάνια, αεροδρόμια κλπ.
- Ενέργεια & Κλίμα: Βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας κτιρίων, πρόληψη κινδύνων από πλημμύρες και πυρκαγιές, ενεργειακή διασύνδεση απομακρυσμένων περιοχών και λιοιτά
- Υδάτινοι πόροι: Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων / αστικών λυμάτων, αποδοτική διαχείριση πόσιμου ύδατος, γενικότερες υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων
- Στερεά Απόβλητα: Δημιουργία πράσινων σημείων, ανάπτυξη συστημάτων συλλογής βιοαερίου, αστικά απόβλητα, μονάδες κομποστοποίησης κλπ.

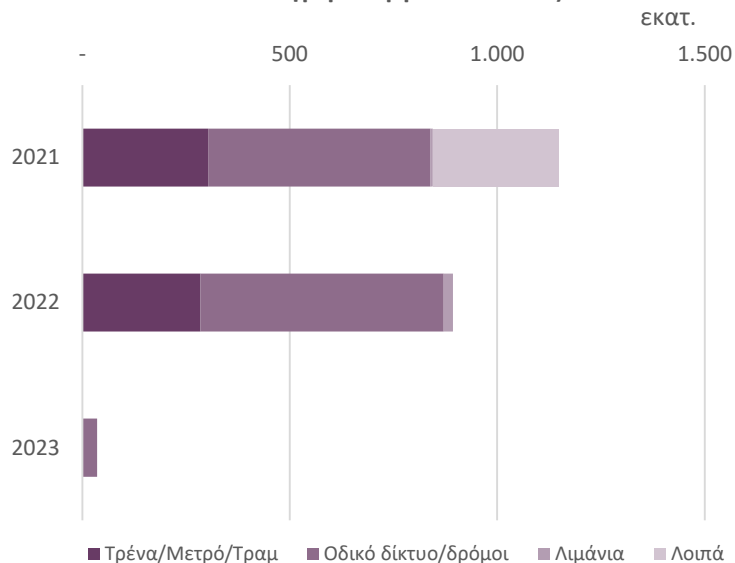
Υποδομές - Ανοιχτές προσκλήσεις

Πηγές: ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ, εγκεκριμένα έργα Ταμείου Ανάκαμψης έως 09/2021

*Στα Λιοιτά συγκαταλέγονται έργα αναβάθμισης αστικού περιβάλλοντος, υποδομές άθλησης, έργα ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ.

Τρέχουσες προσκλήσεις έργων σε υποδομές, ανά κατηγορία έργου και έτους

* Περιλαμβάνονται εγκεκριμένα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης
Πηγές: ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ, ΤΑΙΠΕΔ έως 9/2021

- Πιο κοντά στην ανανέωση του θεσμικού πλαισίου που θα οδηγήσει στην υλοποίηση πληθώρας έργων στη διαχείριση στερεών αποβλήτων. Προς ψήφιση:
 - το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
 - το νέο Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία
- Μέσα στο 2021 θα βρίσκονται σε εξέλιξη 20 έργα ΣΔΙΤ υποδομών και κατασκευών ύψους €5 δισεκ.
- Ανακοίνωση σημαντικών επενδύσεων και έργων στον Άξονα 1 – Πράσινη Μετάβαση (€ 6 δισεκ.) από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0). Ενδεικτικά:
 - Εξοικονομώ κατ' οίκον (€1,1 δισεκ), για επιχειρήσεις (€470 εκατ.) και για δημόσια κτήρια (€200 εκατ.)
 - Αποθήκευση ενέργειας 1.380MW (€450 εκατ.)
 - Δημιουργία νέων ή αναβάθμιση υφιστάμενων βιομηχανικών μονάδων, επενδύσεις στη μείωση του CO2 στην ακτοπλοΐα, υποθαλάσσια αποθήκευση CO2 στον Πρίνο (€300 εκατ.)
 - Ενίσχυση δικτύων ύδρευσης σε Πρέβεζα, Άρτα, Λευκάδα, Κέρκυρα και Λέσβο (€290 εκατ.)
 - Δημιουργία υποδομών επεξεργασίας αστικών λυμάτων σε οικισμούς κάτω των 200.000 κατοίκων (€230 εκατ.).
 - Αναδάσωση 165 χιλ. στρεμμάτων (€224 εκατ.)
 - Αστικές αναπλάσεις (€475 εκατ.)

- Στην **αγορά ηλεκτρικής ενέργειας** τον Αύγουστο, η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 13,4% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2020 ενώ, το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά ανήλθε σε ιστορικά υψηλά επίπεδα (128 €/MWh), καταγράφοντας αύξηση 172% σε ετήσια βάση.
- Οι **επενδύσεις σε ΑΠΕ** τον Ιούνιο ενίσχυσαν την ανοδική πορεία της εγκατεστημένης ισχύος τους και η **παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ** τον Ιούλιο αυξήθηκε κατά 24,5% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του 2020 ενώ, οι συνολικές καθαρές εισαγωγές μειώθηκαν κατά 40% σε ετήσια βάση.
- Η **μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂** συνέχισε την ανοδική της πορεία και σημείωσε νέο ιστορικό υψηλό επίπεδο τον Σεπτέμβριο.
- Στα **δημόσια έργα**, αναμένεται επιτάχυνση των ΣΔΙΤ στο τέλος του 2021.
- Πάνω από το 1/5 του **Ταμείου Ανάκαμψης** προορίζεται σε έργα και επενδύσεις για την Πράσινη Μετάβαση (€6 δισεκ.).